

Hergün

Görülüb söylenen
Derdin ilacı bulunur,
Görülmiyen,
Söylenmiyen derdden
Korkmalı

Ekrem Uşaklıgil

İngiliz ordusu dört ay evvel
— Anıka çöllerinde beklenmiyen
bir darbe yediği zaman İngiliz Baş-
vekili Amerika yolculuğundaydı.
Günlerce ve haftalarca Mistr
Çörçülün dönüsünde Avam Kama-
rasında ne söyleyeceği merak edil-
di.

Mistr Çörçülün:

— Faciayı Amerika Cümhurrel-
sinin odasına girenken işittim. Cüm
lesile söze başlamış olduğunu hep
hatırlarız.

Hâdiseyi, hiçbir noktasını gizli
bıralmaksızın anlattı. Uçak az,
tank az, ateşli silah noksan, teşki-
lât bozuktu.

Mistr Çörçülün dinleyen veya oku-
yanlar yarantın bütün çıplaklığı ile
açılıp değişiminden heyret duydu-
lar. Fakat o, yurdunun kuvvetine,
her zorluğu yenebilmek kudretine o
derece inaniyordu ki çekinmedi.
Açık, serbest, samimi bulundu.
Neticenin ne olduğunu biliyoruz,
görüp duyuyoruz.

Türkiyeyi hiçbir devletle ve Türk
Cümhuriyetinin devlet adanını hiç
bir devletin devlet adamı ile mu-
yese etmek hatırlımdan geçmez, fakat
hâzır edeyim, dün Başvekilimiz
dünlerken ihtiyarımızın haricinde o
larak bu yakın geçmişi hatırladım.
Saracoğlu her zorluğu yenebilmek
kuvvetine sahib olduğuna inandığı
memleketinin önünde hiçbir şeyi
sahlanmaksızın, ehemmiyetini kü-
çültmeksiz çok açık, samimi, kor-
kuz konuştu, âdeti bir Başvekil
değil de bir tarihçi imiş gibi son
üç yıllık hayatımızın bir hülasasını
yaptı, tenkidlerde bulundu, muhtel-
if meseleleri ayrı ayrı hepimizin
omuzlarına düşen mes'uliyetten biz
zat hükümete de hisse ayıracak de-
recede ilerletti.

Bu hareket tarzı ancak milli bir-
liğine inanılan memleketlerde üze-
rine aldığı çetin vazifeyi başarabi-
lecek kudrette bulunan devlet adam-
ları tarafından ihtiyar edilebilir.

Başvekilimizin nutkunda bizim
gö-düğümüz ilk ve her şeyin üstün-
de mühim nokta budur.

Başvekil söze başlarken bir mem-
leket için tasavvur edilebilen harb
tehlikelerini üçe ayırmıştır. İlk teh-
like bir memleketin harbe sürük-
lenmiyeceğinden emin olarak har-
zırlıksız bulunması, ikinci tehlike
milli birliğinin kaybederek etrafında
işta uyandırmasıdır.

Biz hazırlanmaya muharebenin
ilk günü ateş hududlarımızdan bir
beş yüz kilometre uzakta yap-
ladık. Milli Şefin çevresinde milli
birliğimiz bir kaya sağlamlığını
her vakit muhafaza etti ve her za-
man muhafaza edecektir. Başveki-
limizin gerçekten yeni ve çok doğru
bir görüşlü tehlike sırasında üçün-
cülüğe ayırdığı noktadadır.

Harb genç iken daha akıllı ve
hesablı hareket ettiği halde yaşlan-
dıka akılsız ve hesabsız işler ya-
par. Harb dışı memleketler için da-
ha tehlikeli olur.

Bugün durum, sahiden bu cümle
ile ifade edilen durumdur, kuvveti,
ihtiyatı, sağlamlığı ilk günlerden
fazla istiyen durumdur.

Bu, bir hakikattir.

Başvekilin nutkunun daha başlan-
gıcında hatırlatılan bir başka hakik-
ate geçelim.

Muharebenin üçüncü yılının üç-
çüncü ayında İktisadın bir sıkıntı
geçirmekte olduğumuz meydana-
dır.

Sabahleyin uyandırdığımız zaman
evde, sokaka çıktığımız zaman
tramvayda veya iş yerinde hep
bundan bahsediyoruz.

Yaşamak iktisadi münasebette

RESİMLİ MAKALE

**İhtiyarlığın artık çalışılmayacak, mecburi istirahatle geçire-
lecek günlerini bir çoklarımız gençliklerinde düşünürler, kötü
günler için iyi günlerde biraz para ayırırlar. Haklıdır, fakat
ihtiyarlıkta insanın muhtaç olduğu yalnız paradan ibaret değil-
dir.**

**Zengin bir adam tasavvur ediniz ki ihtiyarlığında yapayalnız
kalmıştır, geleni yoktur, gideni yoktur, arayıp soran dostu, ah-
babı yoktur, bu vaziyette bulunan bir adam, ihtiyarlık gününde
beş parasız kalmış olanlardan fazla bedbahttır.
Yalnız para değil, dost ta biriktiriniz...**

Şehir Haberleri

**Gıda maddeleri
fiatlarındaki tenez-
zül devam ediyor**

**Pirinç, fasulye, nohud,
mercimek, patates ve yağ
fiatlarında son rakamlar**

Gıda maddeleri fiatlarında Milli
Şefin nutkunu takib eden günlerden
itibaren daimi bir tenezzül kayde-
dildiğini yazmıştık. Alâkadarlar
nezdinde yaptığımız tahkikata göre
31 Birinciteğrinde gıda maddeleri
fiatları şu şekilde idi:

Pirinç 170.180, fasulye (Horoz)
80-87, çalı 74.80, nohut 74-90,
mercimek (yeşil) karaborsada 110-
120, patates 46.50, Trabzonyağı
370.380, Urfa yağı 530-550, beyaz
peynir 129-131, zeytinyağı 180.
195, sabun 107-110 kuruş.

Aynı maddelerin fiatları nutkun
söylenildiği günden itibaren düşme-
ğe başlamış ve dün şu şekli almış-
tır:

Pirinç 150.160, fasulye 66-70,
çalı 65-75, nohut 65.72, mercimek
85-95, patates 35.44, Trabzonyağı
340.350, Urfa yağı 480-490, beyaz
peynir 118-123, zeytinyağı 180.
185, sabun 95-100 kuruştur.

bu anlamak demektir.
Bahsetmekte halisiz değiliz. Fakat
ara sıra olsun düşünmeliyiz, ki
bizim şikâyetle bahsettiğimiz bu
sıkıntılı durum, muharibeleri biraka-
lim, harb dışı kalmış diğer memle-
ketlerin gıpta ile baktıkları, cen-
netten nümune saydıkları bir du-
rumdur.

Bu iki hakikati kaydettikten sonra
Başvekilimizin İktisadi sıkıntıyı
doğuran sebep ve hâdiselerin bir
hülasasını yapmaya ve zorlukları
karşılama için alınmış muhtelif
tedbirleri anlatmaya geçmiş oldu-
ğumuzu görüyoruz.

Hâdiseler hepimizin gözleri ön-
ünde cereyan etti. Başvekilimizin
anlattıkları da hepimiz tarafından
görüldüğü tamamen aynıdır. Yalnız
bu arada bir nokta vardır, ki üze-
rine ilk defa olarak temas edil-
miştir. Cümleyi aynen tekrar ede-
lim:

— «Aleümüm eşya fiatlarının
bugünkü delice artışında fiyaktı iş-
tîsal azlığının, ithalat noksanının
yanlız tedbirlerin, bilhassa doymak
bilmiyen hırsın ve ihkârın geniş
hisseleri vardır. Fakat bütün bun-
ların tesiri kadar diğer bir vâkıa
vardır ki o da tedavüldeki Türk
parasının mütemadiyen artması ve
700 milyona çok yaklaşmış olma-
sıdır.»

Biz bu sütunlarda altın mesele-
sinden sık sık bahsettik ve birçok
defalar söyledik, ki tedavül mev-
kînde bulunan kâğıd paranın mik-
tarı 700 milyonu bulmuş olsa da
hi hakiki altın kudretine malik ol-
maktır. Bugün yine bu fikirdeyiz.
Bir defa saf altın olarak kasam-
ızda 24,842 + 74,616 kilo maden
vardır. Buna karşılık 134 milyon
kâğıd para çıkarıyoruz. 199 + 45
milyon liralık kâğıd para için de
yine tamamen altın karşılık göste-
riyoruz. Geriye kalan 238 milyonu
da gayet normal bir reeskont ile
karşılıyor. Bu bilanço bizim
gibi harb dışında kalmış memle-
ketlerin bile gıpta ile bakacakları
bir vaziyetini gösterir.

Fakat esefle gördük ki, piyasa-
nın vaziyeti bu hakikatin içinden du-
r. (Devamı 6 ıncı sayfada)

**Şirket, kibrit buhranına bayiler
sebeb olduklarını bildiriyor**

**Şirketten beyanatta bulunan sahibi selâhiyet
bir zat, piyasanın ihtiyacını karşılayacak mik-
tarda daha çok tevziat yapıldığını söylüyor**

Son günlerde piyasada kibrit bu-
lunmadığı ve bulunan kibritlerin
de fazla fiatlarla satıldığı malûm-
dur. Kibrit satışlarında görülen bu
buhran hakkında kibrit şirketi ticar-
et şefi Tevfik bir muharririmize
şunları söylemiştir:

«Kibritler normal olarak mun-
tazam ve bol bol piyasaya çıkarıl-
maktadır. Fakat bütün bu intiza-
ma rağmen bayiler şif buhran ya-
ratmak ve dolayısıyla fazla fiatları
istifade etmek gayesiyle şirketten al-
dikları kibritleri saklamakta veya
hahud tamidkalarına 5-10 paket fazla
fiatla vermektedirler. Buhranın doğ-
masına sebep olarak bilhassa bay-
ilerin gösterdiği, şirketin kibrit
tevziyatını kısıtıldığı hakkındaki iddia
ise tamamen asılsızdır. Şirketin

**Almanlarla Filistin-
liler şehrimizde
mübadele ediliyorlar**

Harb dolayısıyla memleketlerine
dönemiyen Filistindeki Almanlar-
dan 300 kişilik bir kafile dün To-
ros ekspresle Haydarpaşaya gelmiş-
tir. Aralarında erkek, kadın ve çö-
cuk bulunan bu Almanlar, Alman-
yadan gelecek olan Filistinlilerle mü-
badele edileceklerdir.

**Fatih verem dispanserinin
temel atma merasimi yapıldı**

Verem mücadelesi cemiyetinin,
Fatih Fil mevkiinde yaptırmaya
karar verdiği verem dispanserinin
temel atma töreni dün yapılmıştır.
Temel atma merasiminde Vali ve
Belediye Reisi Doktor Lütfi Kırdar,
sihhat müdürü Vilâyet, Parti
erkanı ve doktorlar hazır bulun-
muşlardır. Dispanser üç ay içinde
ikmal edilmiş olacaktır.

Şüphe'li bir öüm hâdisesi

Üsküdar'da Açıbaşı sokağında
14 numaralı evde oturan Hüsnîye
adında bir kadın dün Üsküdar ad-
liyesine miracaat ederek, evde yalnız
biraktığı annesini komşudan av-
detinde odasında ölü olarak buldu-
ğünü söylemiştir.

Bu müracaat üzerine hâdiseye ye-
rine gidilmiş, cesed adliye doktoru
tarafından muayene edilmiştir. Hat-
lice adındaki bu kadının ölümü
şüpheli görüldüğünden cesed morga
kadirilmiştir. Tahkikata zabıtaca
ve müddetumumilikçe devam edil-
mektedir.

İSTER İNAN, İSTER İNANMA!

Dün bir arkadaşımız an-
lattı:
— Bu sabah Gedikpaşadan
geçerken bir bakkal dükkân-
nında pirinç etiketleri gözüme

ilişti: 185 kuruş. Öğleden son-
ra aynı yerden geçiyordum, ay-
ni dükkânda aynı pirinç eti-
ketindeki fiyat 155 kuruştur!

İSTER İNAN, İSTER İNANMA!

Dost paradan mühimdir

Sabahtan Sabaha:

**Fransada hisler, fikirler
Allak bul'ak oluyor**

Eurhan Cahid

Eğer dört yıl evvel bir müte-
fekir ortaya çıkıp günün
birinde Rusların imdadına İngi-
lizlerin, Fransızların yardımına
Almanların koşacaklarını iddia
etmiş olsaydı kütüphaneleri yut-
muş, tarihleri devirmiş olsa gene
kara cahil damgasını almına ya-
pışmış görürdük.

Hele Alman - Fransız münase-
betlerinin bugünkü resmi şekli
kimsemin hayalinden geçmezdi.
Çünkü bu iki komşu daha Al-
manya meydana çıkmadan evvel
birbirini ebedî düşman bellemiş-
lerdi.

Waterlow'da Napolyonun son
yıldızını söndüren gerçi İngiliz
generali Wellington'du. Fakat
eğer imdadına Prusya ordusu ku-
mandanı yetişmemiş olsaydı ta-
rih o dönüm noktası büsbütün
başka istikamete alabilirdi. Yani
Fransanın ve Napolyonun talihi-
ni değiştiren hakikatte Alman si-
lâhî-şimâsıdır.

1870 muharebesinde Fransa'nın
imdadına İngilizler keşme-
diler. Üçüncü Napolyon da Bis-
mark'a teslim oldu. On dokuzun-
cu asrın son devir Fransız ede-
biyatı Sedan bozgununun ve
Paris muhasarasının acı sahne-
leriyle doludur.

1914 muharebesi gene bu iki
komşunun birbiri üzerine atıl-
masıyla başladı ve harb o cephe-
de sona erdi. O zaman İngiltere
ve Amerika Fransanın imdadına
koştuğu için Almanya harbi
kaybetti.

Bu yeni cihan harbi gene aynı
hava ile ve aynı mntakada pat-
ladı. Maginot ile Siegfried bu iki
komşunun ebedî kin ve hincının
betonlaşmış eseri idi.

Bu bir asırlık tarihin hakikat
sahneleri gösteriyor ki Alman -
Fransız münasebetleri karşılıklı
bir mücadele ile geçmektedir.
Versaille'de aynal salonu tai-
hin bir devrinde muzafer Püs-
yayı büyük Almanya haline ge-
tirmiş, bir başka devrinde nağ-
lûb Almanyanın ağır bir ahîd-
name imzalamasına sahne olmuş-
tur.

Fakat hâdiselerin bugün aldığı
şekil bütün ihtimalleri ve ta-
rihi olayları altüst ediyor.

Fransada İngiliz ve Amerikan
dostluğu içinden kaynar. Fransız
milleti mark yüzü görmemiştir.
Fakat dolar ve sterling franktan
kıymetlidir. Son devir Fransız
edebiyatı Amerikan sevgisi ile
doludur.

Duhamel harbdan evvel yaz-
dığı son eserinde Fransadaki A-
merikan hayranlığını bütün ka-
rakterlere ortaya dökmüştür.

Fikri, iktisadi, tarihi bütün
bağlarla Amerikaya bağlanan
Fransa bugün fikri, iktisadi ve
tarihi kin ve infiallerle üç yıl
önceye kadar mücadele ettiği
Almanya ile karşı koymaya çalış-
ıyor.

Acaba bu samimi bir dönüş
mü yoksa zaruretlerin doğudu-
ğu bir gösteriş mi?

dürlüğünden, müesseselerdeki iş-
lere verilme üzere avans olarak
halk sınıfından ağır işçi ekme-
k kartı almış olanlar da avanslarının
evvelce olduğu şekilde 15.11.942
akşamına kadar mahsuplarını yap-
mış olacaklardır.

**OKUYUCU
MEKTUPLARI**

**Sinemalarda izdihama
sebebiyet veren kapılar**

İsim ve adresi bizde mah-
fuz bir okuyucumuzdan aldı-
ğımız mektubda şu şikâyet a-
lâkadarların dikkat nazarına
arzedilmektedir:

«— Beyoğlunda bazı sine-
malar, bilhassa kalabalık ma-
tinerelerde malîm nizam hîlâ-
fına müşterilerini tek bir ka-
pıdan içeriye alıyorlar. Bu
hal müthiş bir izdihama se-
beb olmakta ve bu yüzden
halk birbirini itip kakmak ta-
dır. Halbuki sinemaların
mahtelif kapıları vardır. Faz-
la memur kullanmamak için,
bir kapıdan vaziyeti idareye
çalışmak, izdihama mucib o-
luyor. Hattâ ezilenlerle, kav-
galara, gürlütlere rastlan-
ıyor. Alâkadarların dikkat na-
zarını çekmenizi rica ede-
riz.»

**Vilâyetin ekmek
karneleri için
yeni bir tebliği**

Vilâyetten tebliğ olunmuştur:
1 — Belediye İktisad İşleri Mü-
dürliğünden aldıkları ekme-
k kartlarını mahsubunu yapımayan kaza-
ve müesseseler 14.11.942 akşamı-
na kadar bu mahsuplarını yapacak-
lardır.

2 — Talimatnamenin sarahatine
göre memur sınıfına girmemesi
icab eden amele ve işçi sınıfına
mensub olanların bazı müesseseler-
ce memur sınıfına dahil edildikleri
görölmüştür.

Talimatnameye göre amele ve
işçi sınıfına dahil olanlar girmeye-
cektir.

3 — Bilümmün kaza ve müesse-
selere; mahsuplarını yaptırırken tev-
di edecekleri beyanname adedine
(maaşlı ve ücretli memur ve müs-
tahdemlere mahsus) karne verilecek-
tir.

Bu karneler azami 15.11.942 ak-
şamına kadar okunaklı, silindü-
süz ve güzel el yazısıyla yazılmış ve al-
le reisinin fotoğrafı yapılmış
olduğu halde beslemeğe mecbur ol-
duğu kimseler) yazılı kısmın altına
muhteviyatı Daire Müdürleri tara-
findan kendi mes'uliyetleri tahtın-
da tasdik edilmiş ve müberranmış
olarak yine Belediye İktisad Müdür-
lüğüne tevdi edilmiş olacaktır.

4 — Belediye İktisad İşleri Mü-

**"Bayer" ilaçlarını
kimler
teder?**

Bunlar mesh-
terakki hâdi-
dikları her
vaffakiyetle
bunun ke-
Bayer

buher meire mikâbın muhammed beher-
buher meire mikâbın muhammed beher 28
7.5 kuruş hesabate tutarı 1525 liradır.
A sarınesesi Ankara'da Orman Umum Müdür.
kadrlüğünde ve Karabük revir âmirliğinde görü-
buher meire mikâbın muhammed beher 28
7.5 kuruş hesabate tutarı 1525 liradır.
A sarınesesi Ankara'da Orman Umum Müdür.
kadrlüğünde ve Karabük revir âmirliğinde görü-
buher meire mikâbın muhammed beher 28
7.5 kuruş hesabate tutarı 1525 liradır.
A sarınesesi Ankara'da Orman Umum Müdür.
kadrlüğünde ve Karabük revir âmirliğinde görü-

buher meire mikâbın muhammed beher-
buher meire mikâbın muhammed beher 28
7.5 kuruş hesabate tutarı 1525 liradır.
A sarınesesi Ankara'da Orman Umum Müdür.
kadrlüğünde ve Karabük revir âmirliğinde görü-
buher meire mikâbın muhammed beher 28
7.5 kuruş hesabate tutarı 1525 liradır.
A sarınesesi Ankara'da Orman Umum Müdür.
kadrlüğünde ve Karabük revir âmirliğinde görü-

TAKVİM		2 nci teğrin	
Fenni sene	12	Arabi sene	1331
1938	Perşembe	1331	Kasım
1 nci teğrin	30	Resmî sene	5
1942			
GÖNEŞ		İMŞAK	
S. D.	Zilkade	S. D.	
7 44	3	5 02	
1 50		12 08	
Öğle		Yatsı	
S. D.	S. D.	S. D.	S. D.
E. 12 58	15 37	17 54	19 28
V. 7 04	9 48	12 —	1 34

Telgraf, Telefon Ve Telsiz Haberleri

BU SABAHKI HABERLER

Fransız Afrikasında muhasematın tatili emrini Amiral Darlan vermiş!

Ruzvelt nazilerin ve Japonların artık sakınılmaz bir hezimet karşısında bulduklarını söyledi

Londra, 12 (A.A.) — Üç gün süren harekettten sonra Cezayir ve Fas mukavemeti nihayetlenmiştir. Amiral Darlan Fransız kara, deniz ve hava kuvvetlerine bir tebliği yapmıştır: Amerikan ve müttefiklerine karşı mücadeleli kesmelerini şimali Afrika hava, deniz ve kara kuvvetlerine emrediyorum. Amiral Darlan bu emri, Amerikan kuvvetleri başkumandanı General Eisenhower namına Tım-

general Klark ile yaptığı bir görüşmeden sonra vermiştir. Sicilya - Tunus arasında Londra, 12 (A.A.) — Bir harb muhabininin verdiği habere göre Sardenya - Sicilya ve Tunus arasında Mihver hava kuvvetlerinin çok büyük faaliyeti görülmektedir. Mihver Tunusa avcı, püke ve bombardıman tayyaresi göndermiştir.

Londra, 12 (A.A.) — İstihsalât nazırı Lord Littleton, verdiği bir söylevde şimali Afrika sevkîyatında 500 den fazla gemi kullanıldığını ve 350 harb gemisinin de vazife almış bulunduğunu tebarüz ettirerek bu harekâtı dünyanın en büyük deniz, kara ve hava harekâtı olarak tavsif etmiştir.

Müttefiklerin Fransız gemilerine gönderdikleri mesaj

Londra, 12 (A.A.) — Fransız limanlarında bulunan Fransız harb ve ticaret gemilerinin müttefiklere iltihak etmeleri için bir mesaj gönderilmiştir. Mesajda şöyle denilmektedir: Hürriyet uğrunda çarpışan müttefik milletlere iltihak için Fransız donanmasını davet ediyoruz. Hitler vatanımızı istilâ etmiştir. Gemilerinizi istiyor. Onun iline düşmeyiniz. Derhal Cebelüt tarık geliniz ve bize iltihak ediniz. Gelemyecek olanlar gemilerini batırmalıdır.

Çörçil'in beyanati

[Baş tarafı 1 inci sayfada] sında uzun beyanatta bulunmuş ve şu şekilde demiştir ki: Son muharebelerde düşmanın kaçıyı ağır olmuştur. Düşman bir muharebeyi kaybetmek için buradan daha fena bir yer bulamazdı. Afrika seferini idame ettirmek için düşmanın ödediği bedel çok yüksektir. Mihverin Mısırda kayıpları 59 bin kişidir. Bunların 34 bini Alman, 25 bini de İtalyandır. Mihver ayrıca 500 tank ve her çapta 1000 top kaybetmiştir. Bizim zayıflığımız ölü, yaralı ve esir olmak üzere 13.600 kişidir.

M. Çörçil şöyle devam etmiştir: Takrib hareketinin nerede duracağı bu takribin sonunda düşmanın ne kalacağı hakkında kehanet bulumağa teşebbüs etmeyeceğimi aklarımın iletir hareketindeki devam ediyor ve düşman şimdiki kadar Mısır muharebe meydanında görülmüş olanların hepsini yitirdi birmiştir. Mısır şimdiden düşmandan boşaltılmıştır. Mısır muharebesi tarihi bir zafer gibi görülmektedir. Bu zaferi tesdid eden 15 Sontesrin Pazar günü bütün memleketlerde çarlar çalışması emirleri verilmiştir.

Çörçil şunları ilâve etmiştir: Bugün öğrendiğime göre Hitler mütarekeyi bozarak bütün Fransayı işgale karar vermiştir. Vichy hükümeti, bu mütarekeye, Fransayı kurtarmağa gelen Amerikan gemilerine ateş ettirmek suretile gemileri ve denizcilerini fedaya kadar giderek acımacak şekilde sadakat göstermiştir. Hiç şüphesiz Fransız adını taşımağa layık olan bütün Fransızların birlik olması lazım gelmiştir.

Meclis önümüzdeki birkaç gün içinde bir çok şeylerin cereyan edeceğinden emin olabilir. Ben sadece şimali Afrikada, Fransada ve İtalyada gelişecek vaziyet hakkında bir fikir vermeğe çalıştım. Kat'i olarak söyleyebileceğim bir şey bundan böyle İtalyayı havadan bombalamak için daha büyük kolaylıklara malik olacağız.

İfşa edilen bir vaziyet

Londra, 12 (A.A.) — Şimdi ifşa edildiğine göre şimal Fransız Afrikasının işgali sırasında bir İngiliz uçak gemisinden havalandıran uçaklar Oranda Fransız hava kuvvetlerini harb harici etmek için hayatî bir rol oynamışlardır.

Londra, 12 (A.A.) — İstihsalât nazırı Lord Littleton, verdiği bir söylevde şimali Afrika sevkîyatında 500 den fazla gemi kullanıldığını ve 350 harb gemisinin de vazife almış bulunduğunu tebarüz ettirerek bu harekâtı dünyanın en büyük deniz, kara ve hava harekâtı olarak tavsif etmiştir.

Ruzveltin beyanati

Vaşington, 12 (A.A.) — Cümhuriyetin Ruzvelt dün basın toplantısında Nazilerin ve Japonların artık sakınılmaz bir hezimet karşısında bulduklarını söylemiştir.

Varlık vergisi

[Baş tarafı 1 inci sayfada] tasfiye etmiş bulunurlar. E — Meslekleri tacir, komisyoncu, tellâl veya simsar olduğu halde 1939 senesindenberi velev bir defaya münhasır olsa bile ticari muamelelere tavassut ederek komisyon veyahud tavassut mukabili olarak her ne nam ile olursa olsun para veya ayniyat almış olanlar.

Bu mükellefiyet ühdelerinde 2 veya daha ziyade dahil olanlar, bu zümrelerin her birinde ayrı ayrı mükellefiyete tâbi tutulacaklardır. Komisyonlar bu mükelleflerin mükellefiyet derecelerini her mükellef namına 1941 yılında ve ticaretin terk, devir veya tasfiye etmiş olanlar için terk, devir veya tasfiye takaddüm eden son yılda tahakküm edilmiş veya tahakkük ettirilmiş vergi miktarlarını, çiftçiler de mükelleflerin zirai vaziyetini ve gayri menkul sahiplerinde irad ve vergi kıymeti miktarını gözden geçirmekte beraber bunların mukayyed olmak sızın edinecekleri kanaate göre takdir ve tesbit edeceklerdir. Ancak 2391 sayılı kanunun 11 inci adesi hükümü dairesinde kazanç beyannamelerine bilanço rapetmek mecburiyetinde bulunan Anonim Komandit, limited ve sermayesi üzerinde kazanç ve ayniyat kooperatiflerin vergileri 1941 takvîm yılına veya ticari yılına ve ticarethanelerini terk, devir veya tasfiyeye tekadüm eden son seneye aid safi kazancının % 50 şinden aşağı ve Anonim şirketlerde % 70 inden yukarı olmayacaktır.

Çiftçilerin mükellefiyetleri de varlıklarının % 5 ini geçmeyecektir. Komisyonlar, muhtelif zümrelerin mükellefiyet derecelerini tesbit işini 15 gün içinde intaç ile mükellef olacaklardır. Bu müddet zarfında işini bitirmeyen komisyonların memur olmaları zâsi değiştirilerek yerlerine son mebus intihabında müntehibisani olanlar arasından belediye reislerine seçilecek dörder zat alınmak suretile komisyonların azası tamamlanacaktır. Komisyonların kararları sehir ve kasabalarda varidat dairelerinin kaplarına ve köylerde münasib mahallere listeler yapılmak suretile ilan ve tebliğ oluncaktır. Mükellefler vergilerini talik tarihinden itibaren 15 gün için birde malsandığına yatırmağa mecbur olacaklardır. 15 günlük müddetin geçmesini beklemeyen mahallin en büyük mal memuru lüzum gördüğü mükelleflerin menkul ve gayri menkul mallarile alacak hak ve menfaatlerini ihtiyaten haczine karar verebilecektir. 15 günlük müddet içinde yatırılmayan vergileri tahsil emval kanununa tevfiğin tahsiline tevessül edilecek vergi miktarına müddetin dolmasından itibaren birinci hafta için yüzde 1, ikinci hafta için yüzde 2 zammolunacaktır. Talik tarihinden itibaren bir ay zarfında borçlarını ödemeyen mükellefler borçlarını tamamen ödeyinceye kadar memleketin her hangi bir yerinde belediye mahiyetlerine göre askerî mahiyeti haiz olmaları umumî

Varlık vergisi

hizmetlerde veya beledi hizmetlerinde çalıştırılacaklardır. Çalışma mecburiyetinin tatbik tarzı hükümetçe hazırlanacak bir talimatname ile tayin olunacaktır. Varlık vergisi ile mükellef tutulanların ana nikâharını, gerek kendilerine ve gerek kartı koca veya kendileri ile birlikte oturan usul ve furuğu ile kardeşlerine aid dükkân, mağaza, depo, anbar, fabrika, ve imalathanelerde veya buna a benzeyen yerlerde bulunan bütün menkul malların tapuda veya vergide bunlardan herhangi biri namına kayıtlı olan gayrimenkul mallar bu kanun maddesinde anılmak, verbil ve zamların kanuni teminat hükümünde olup bu malların satılmasında tahsil emval kanunu hükümleri tatbik olunacaktır.

Kanun bugün tatbik ediliyor

Ankara 11 (Hususi) — Varlık vergisi kanunu yarınki Resmi gazetede neşredilecek ve derhal tatbik mevkiine konacaktır. Maliye Vekâleti bugün bütün vilâyetlere kanunun tatbikâtı etrafında gerekli divkâfieri vermiştir. Belediye meclisleri, Ticaret odaları ve Ziraat odaları en kısa bir zamanda kurulacak olan komisyonlara azalarını seçecekler ve komisyonlar çalışmalarına başlayacaklardır.

Yerinde bir tedbir

[Baş tarafı 1 inci sayfada] ile Saracoğlu hükümetinin iktisadi ve mali tedbirlerini dinledik. İkinci dünya harbinin başladığı gündenbergi bugüne kadar geçen ve pek çok milletler için kanlı ve acıklı bizim için tanrıya bin şükür ancak zorlu geçen ve geçmekte olan yılların mukayyesseli ve çirçiplak bir levhasını çizen genç hükümet reisi millet vekillerine çalışmalarının plânçosunu en ince teferrüatına kadar cesaret ve muvaffakiyetle verdi. Bu konuşmada, bu anlatışta ahenkli bir alle ocağına yaraşan bir semimlilik ve her türlü kayıddan uzak bir açık kalbîlik vardı: Aksayan taraflar ve yanlış tahminler itiraz edilmiyor, zorluklar anlatılıyor, çaresizlikler kaydolunuyordu.

Her Türk gencine nümune vatan çocuğu olarak gösterilebilecek Saracoğlu Ebedî Şefin cihan değer tevecçühüne ve Mill' sehin üzerindeki devamlı alâka ve emeğine layık olduğunu bugün bir defa daha ispat etmiş oldu. İnkilâb ve İhtilâl emrinde ve Cümhuriyetin rahlelerinde direk çürüterek yükseldiği bugünkü mevkiine ne derece doldurduğunu bir defa daha gösterdi. Yurd havasında ruhtarımızı aydınlatmak ve daima canlı tutmak için yanan ve ebediyen yanacak olacak millî mücadelelik meşalesinin etrafına sağlığı ışığın gölgesinden büyük milletine ne canlı ve ahenkli seslenmesini bildi...

Sidibarrani işgal edildi

Kahire 11 (A.A.) — Ortaşark İngiliz kuvvetleri umumî karar-gâhının bugünkü Çarşamba müsterek harb tebliği:

Diin kıyı yolu boyunda ilerliyen kit'alarını düşmanı Sidi Barraniden atmışlar ve Büg-Büg deki düşman ardcılarıle çarpışmalar yapılmıştır.

Düşman esirlerini ve harb mal zemesini toplamak gibi muaz-zam bir işe devam olunmaktadır.

Şeker istihlâki tahdid ediliyor

Ankara 11 (Hususi) — Başvekîlimizin bugünkü nutkunda şeker vaziyeti hakkında verdiği aydın izahattan sonra serbest piyasada şeker istihlâkının tahdidi temin maksadile şekere yüksek bir fiyat tesbiti bahis mevzuudur. Bu husustaki karar: önümüzdeki Cuma günü ilân edilecektir.

Mareşal Petain işgal keyfiyetini resmen protesto etti

[Baş tarafı 1 inci sayfada] lunmayan Fransa dahilinde ileri yürümek emrini vermiş olduğunu bildirmiştir. Hitlerin kararını Fransız milletine bildirmek için Alman ordusunun sözcüsü mikrofon başına getirilmiştir. Sözcü, Hitlerin Mareşal Petaine göndermiş olduğu mektubu okumuştur. Sözcünün beyanatına göre, Hitler, bu mektubunda şöyle demektedir:

Bu emri bir tek inaksadla verdim: Amerikalıların ve İngilizlerin bir ihraç hareketini püs-kürtmek. Kitaata Fransanın menfaatlerine nezaret etmeleri emrini verdim. Alman hükümeti, Avrupa devletlerinin arazilerini himaye etmek için inkân dairelerinde Fransız ordusu ile mesai birliği yapmak arzusunadadır. Fransız askeri kadar Alman askeri de a'le ocağında karısı ile yanyana sessizce çalışmağı tercih eder.

Mareşal Petainin protestosu

Vihy 11 (A.A.) — Ofi ajansı bildiriyor: Mareşal Petain bu sabah saat 10,40 da ordular grubu başkumandanı Mareşal von Rundstedt'i kabul etmiştir. Bu görüşmede Fransız devlet reisi Petain Alman mareşaline şu beyanatta bulunmuştur: Mütareke mukavelenamesile telifi kabil olmaları bu kararları resmen protesto ediyorum.

Bu tedbir cemiyet içinde bozgun havası yaratmağa müsaid bir adaletsizliğin bugün için merhemi ve üzülen bir halk kütesine şifa ve recek yerinde bir ilaçtır. Bu tedbir mensubu olduğu şerefli cemiyetini, komşusunu ve hattâ aziz kardeşini bir an için unutarak yalnız ve sadece nefsinin düşünmeğe koyulan bir kısım şaşkın spekülasyoncuların, vurguncuların ödemeye mecbur olacakları, tabir caiz ise, bir sigorta primidir. Bunların yanında vicdanlı tüccar, itibarlı müessesce, yüksek emlak ve akar sahibleri ile büyük çiftçiler de vazife almışlardır. Devletin, hazinesinin Türk parasının ve nihayet topyekün Türk varlığının korunmasında bu sınıflara terettüb eden yardımı vazifelerini kim inkâr edebilir?

Bu toprağın, bu denizlerin bu berrak ve safi köklerin üzerinde, yanında ve altında yaşamının nime tını biraz olsun ölemek ve bu manası derin saadeti devam ettirmek için devlete müstefik bir ana ve emsalsiz bir baba gibi sarılmak ve önderinde sevgi ile diz çökmekten kim kaçabilir?

Bu vergi ile belki de hazine kısa bir zamanda ve bir defada 250 milyon lirasını geriye çekecektir. Helâl olsun. Ellerde kalacak mütebaki kazançların maddi kıymetleri fazlalaşacak, az ve değişmez gelir sahibi yurddaşların işlerinde sızı azalacak, içtimâi nizam da bir ahenk teessüs edecektir.

Bugünkü dünya durumunun bizlere emreylediği tek parola, feragattir. Davamız tektir: Mes'ud ve büyük Türkiye ismlî eşsiz diyarı örselmeden muhafaza! Mecl. S. Sayman

Almanlar bütün Fransayı dün işgal etmeye başladılar

[Baş tarafı 1 inci sayfada] etmekte bulunmuştur.

Londra, 11 (A.A.) — Vichy radyosu, İtalyan kit'alarının saat 15 de Nis'e girdiklerini bildirmektedir.

Londra, 11 (A.A.) — Nevyork radyosunun bildirdiğine göre, Mareşal Petain Fransanın tamamile Alman işgali altına alınması hâdisesinin Fransayı kendini müdafaa etmekte serbest bıraktığını söylemiştir. Aynı radyoya göre, İtalyan kit'aları Fransaya girerken Fransız-İtalyan hududunda bir çarpışma olmuştur.

Marsilya, 11 (A.A.) — İtalyanların bugün öğleden sonra Bastia'da karay çıktıklarını resmen bildirmektedir.

Stockholm 11 (A.A.) — Allahanda gazetesinin Berlin muhabininin bildirdiğine göre, Alma ve İtalyan kit'aları şimdiden Fransanın Akdeniz sahilini ve Korsika sahilini hararetle tahkim etmektedir. İşgalın bugün tamamlanacağı zannedilmektedir.

Fransız filosu Nevyork 11 (A.A.) — Fransız filosunun Tulondan ayrıldığı ve birleşik milletler kuvvetleri ile iltihak etmek üzere olduğu sanılıyor.

Nevyork 11 (A.A.) — Vichy radyosu şunları bildirmiştir: Saat 16 da Fransız filosu henüz Tulonda bulunmakta idi.

Şimalî Afrikada muhasemat durdu

[Baş tarafı 1 inci sayfada] rikada bulunan bütün kumandanlara muhasematı kesmek için emir vermiştir.

Londra 12 (Radyo, sabah saat 1 de) — Şimalî Afrikada muhasematın durdurulmasına dair mütarekname Amiral Darlan tarafından imzalanmıştır.

Amiral, askere hitaben neşrettiği bir beyanname, şimalî Afrikadaki kuvvetlerin kumandanını Mareşal Petain namına deruhde ettiğini bildiriyştir.

Mütarekenin akdini müteakib derhal esirlerin mübadelesine başlanmıştır.

Tunusta mukavemet edilcek mi? Nevyork 11 (A.A.) — Gazete haberlerine göre şimal Afrika'nın temsiline Tunus dahil değildir. Tunusta müttefik kuvetlere mukavemet edileceği tahmin edilmektedir.

Almanlar Tunusa asker indirdiler Londra 11 (A.A.) — Şalâhi yetli kaynaktan bildirildiğine göre, Alman savaş uçaklarıle hava yolile taşınan Alman kuvvetleri Tunusta yere inmişlerdir.

Londra 11 (A.A.) — Almanlar birkaç gündüben peyderpey Tunusa gelmektedirler.

İngiliz ordusu Londra, 11 (A.A.) — Afrikadaki müttefik umumî karargâhının bildirdiğine göre, General Anderson'un kumandasındaki birinci İngiliz ordusu Cezayirde yeniden harekâta başlamıştır.

ŞARK' da Yarınki Cuma günü akşamı tam 9 da

Aşk... Namus... Ahlak... seclye... vicdan... Mücadelelerini muhtemem bir tabiat dekoru içinde canlandırır.

GUY de MAUPASSANT'ın ölmez eseri: KATHE DORSCH'in en son ibdadı

FAHİŞENİN KIZI YVETTE

Aşk ve sefahat âlemlerinin baş döndürücü şöhet ve ihtişamlarıyle sukut ederek gayrimişru bir izdivaçtan doğan kızının istikbalini temin için

FAHİŞELİĞİ

kendisine meslek edinen bir ana ile kızı (YVETTE'in ibret verici hayat romanları

LÜTFEN DİKKAT: Pek az kalan yerlerinizi aldırın. Tel: 40380

Şehzadebaşı **TURAN** Tiyatrosunda

13 İkinciteşrin Cuma günü Akşam saat 20,30 da

San'atkâr **NAŞİT** Gecesi

3 yıldanberi sahneden uzaktaki kalan büyük san'atkâr sahneye çıkıyor

Bayan **MÜZEYYEN SENAR** Konseri

HALİDE.ERTUGRUL SADLMUAMMER-İSMAIL DÜMBÜLLÜ

Bütün halk, ses, saz ve varyete San'atkârlarının iştirakile

MUHTEŞEM MÜSAMERE

Telefon: 22127

Negeden yaratılan... Müzikle süslenen... Aşkla bezenen Heyecanla atışlenen... Senenin en güzel san'at incisi

ZANZIBAR YOLU

BU AKŞAM **LÂLE SİNEMASINDA**

DOROTHY LAMOUR - BING CROSBY - BOB HOPE'nin zaferi Şerefın duracağı... Zaferin geçididir.

DİKKAT: Numaralı yerlerinizi lütfen erkenden kapayınız.

Telefon: 43595

Başvekilimizin tarihî nutkunun metni

(Baş tarafı 1 inci sayfada)

Biz, ne Adam Smit'in talebesi, ne de Karl Marks'ın çırağıyız. Biz, sadece, içtimali dini halkçılık ve iktisadi mezhebi devletçilik olan, siyasi bir fırkanın çocuklarıyız. (Alkışlar, bravo sesleri).

Bizi ve işlerimizi yakından takip edenler, bizim firka programına ne kadar bağlı olduğumuzu anlamakta zorluk çekmezler. Esasen, işe başlarken, memleketimizin en büyük mahsulü olan, hububat ve pirinç hakkındaki kararlarımızla pamağa fiyat tesbit eden ve yüne ve yapağıya el koyan kararlarımız, bizim hangi yolun yolcusu olduğumuzu kâfi derecede göstermişti.

Her an iş başındayız

Fiyatların başdöndürücü bir süratle artması üzerine, sorulan, hükümetin nerede? sualine karşı da, hükümetin her an iş başında olduğunu, şimdi vereceğim izahat ve almakta olduğumuz kararlar gösterecektir.

Arkadaşlar, Bugün memleketimiz, muharib devletlerle tamamen çevrilmiş bir haldedir. İşlerimizde ve kararlarımızda, bu hakikati gözden kaçırmamak, vereceğimiz hükümlerde ve alacağımız tedbirlerde büyük hatalara düşeriz. Bilmeliyiz ki, bugün dördüncü yaşını yaşayan harp, yaşlandıkça fenalıklarını ölçsüz artıran muzır bir mahlûktur.

Bugün için harb dışı olan her memleket, başlıca üç harp tehlikesi karşısındadır. Bunun birincisinde, harbin memleketi katliyen girmeyeceğine inanılır ve ona göre hazırlıksız bir halde bulunulur. İkincisi, memleket çocukları arasındaki kuvveti teşkil eden birlik çözümler ve bu yoldan harbin ihtihali kabarması. Üçüncüsü de, harb de, diğer varlıklar gibi, genç iken daha akıllı ve hesablı hareket ettiği halde, yaşlandıkça akılsız ve hesabsız işler yapar ve böylece civarında bulunan harb dışı devlet için daha tehlikeli olur.

Bugün harbin bulunduğu memleketlerde, mütemadiyen artan fenalıkların bir kısmı da, hükümetimizin geçerek memleketimize yeni yeni sıkıntılar getiriyor. Harb uzadıkça, darlıklarımızın, sıkıntılarımızın çoğalacağını tabii görmek, ona göre daima hazırlıklı bulunmak, tedbirler almak lâzımdır.

Mahrumiyetlerimiz yok denecek kadar azdır

Bugün, memleketimizin katlanmaya mecbur olduğu mahrumiyetler, başka memleketlerinkine nazaran yok denecek kadar azdır. Gün geçtikçe, yeni yeni tehditlerle karşılaşmak mecburiyeti bulunduğu, daima gözönünde bulundurmak ve bunlara katlanmak için hazırlanmak, her vatanperverin borcudur.

Arkadaşlar; Harbin ilk yılını, az çok rahat geçirdik. Çünkü, memleketimiz ambarlarında ithalât ve ihracat mallarını mevcut olduğu için, herhangi darlık ve mahrumiyet, kendini hissettirecek bir dereceye varmadı. Bu yılın en büyük darbesi, Türk bütçesinin üzerinde görüldü. Çünkü, silahımızı korumak ve kurtarmak için, koskoca bir Türk ordusunu derhal silah altına almağa ve silah altında tutmağa mecbur olduk.

Harbin ikinci ve bilhassa üçüncü

yılında, yer yer darlıklar hissolundu. Çünkü, harb dolayısıyla mal ithali çok zorlaştığı gibi, memleket çocuklarının silah altında tutulması da, bir taraftan istihlakı çoğaltırken diğer taraftan istihsalî azalmağa başladı. İşte, başlıca bu sebeplerden artmağa başlayan fiyatlar ve bu yüzden ayaklanan ihtilârla mücadele etmek vazifesini duyan Refik Saydam hükümeti azasının birleşen kanaatlarıyla kararlar aldı. Fiyatlarla, muhtekirlerle mücadele başladı.

Kara pazar nasırı meydana geldi

Alınan mücadele kararları, yenilerini davet etti. Yeni kararlarda, daha sıkı, daha sert kararlar zarurî kıldı ve böylece, karardan karara geçilerek, memleket dahilinde bir çok mallara el konulmağa kadar ileri gidildi. Bu kararlar, herkesin beklediği matlub neticeyi vermedi. Az bir zaman içinde, memleket dahilinde, resmî fiyatlarla bazı malları bulmak imkânsız bir hale geldi ve memleket dahilinde, koskoca bir kara pazar yerleşti. Bu levha karşısında, hepimiz, evvelâ kendi kendimize, sonra da birbirimize sormağa başladık. Acaba bu kararlar ve ya hiç değişse, bunlardan bazıları alınmamış olsaydı daha iyi olmaz mı idi?

Aradan çok geçmeden hükümet vermeye başladı. Bu hükümetin göre, bu kararlar alınmasaydı daha iyi olacaktı.

İşte bu cereyanın ve bu kanaatin dolaylığı ve can'andığı günlerde, Saracoğlu hükümeti iktidar mevkiine geldi ve gelir gelmez de, evvelce alınmış olan sıkı kararların bazılarını ıblca ederek, büyük bir kısmını ortadan kaldırdı, diğer bir kısmını değiştirdi ve tatbiki daha kolay ve daha çok imkân dahilinde görülen yeni kararlar aldı.

Pamuk, yün ve yapağı hakkında, kararlar almakta geçtikmedik. Bu maddelerin tek alıcısı hükümet olduğu için, kararlarımızı yürütmeye emin olduk. Kezalik, pancarın tek alıcısı ve şekerin tek satıcısı olduğumuz için, bunlar hakkında fiyat kararları almakta ve onları tatbik etmekte geçtikmedik, resmî ve hususî fabrikaları birleştirilen, yünlül ve pamuklu kumaşlar hakkındaki kararları muhafaza etmekte kalmadık, bunların arasına, deri fabrikalarını da ilâve ettik.

Hububat meselesi

İrkanımızın başlıca gıdası olmak itibarlı, memleketimizin en büyük meselesini teşkil eden hububat hakkında, % 25 kararını aldık ve bu kararı alırken, alacağımız % 25 ler, hem ordumuzun ve büyük şehirlerimizin işlerini emniyet altına almak ve hem de tanzim satışıyla yapmak busularında kâfi derecede kuvvetli olacağımız kanaati hâkim idi. Kezalik pirinç hakkında da, aynı kanaatle ve aynı istikamette karar aldık.

Arkadaşlar; Görüyorsunuz ki, hükümetimizin, herhangi bir kararı alırken, üstünde en çok durduğu, en çok hassasiyetle tedbir ettiği cihet, alınacak kararların, adil olması ve tatbik kabiliyetini haiz olumasıdır.

Fiat kontrolü

Tekrar ediyorum, biz bu yolda, fiat kontrolü kararları alırken çok mübîn bir keyfiyeti, daima gözönünde tuttuk ve bundan sonra da daima gözönünde bulunduracağız. O keyfiyet de, bu kararlardan doğan yükün, müstehlik ve müstahsil-

lerden terakküb eden vatandaşlar arasında adilâne taksimidir. Bugüne kadar, maalesef, dövizli, dövizsiz, taiknası, taiknasız, memleketi gelen ithalât mallarının fiyatları üzerinde hüküm olmadık. Kezalik, birbir çesid yollarla yapılan alışverişlerde, muhtekirler ve vurguncular tarafından yaratılan yüksek fiyatların önüne geçemedik. Böylece, fiat kararlarımızın yükünü, daha ziyade çiftçiye yükletmeye devam ettik. Bu yolda devam etseydik, yalnız hak sızlıkları yığın haline getirmiş olamazdık, istihsalin azalması gibi, büyük bir tehlike ile de karşı karşıya kalınmazdık.

Terlemeden para kazananlar

Onun için, bundan sonra da, terlemeden para kazanan müstehliklerin, alın terinin yarattığı mahsulere, mübalâğaya kapılmaksızın, değer fiat vermeleri umkânını daima yaşatmaya çalışacağız. (Bravo sesleri)

Ötedenberi birçok yazıcılarımız, köylünün derdlerini azaltmak için yazılar, şairler yazarlardı. Garibin köylünün bir boydan öbür boyaya yüzünün güldüğü günlerde, kalenlerden, bu sevince işbirlik eden bir kelime düşmedi. Bilmeliyiz ki, vatandaş sadece şir mevzuu olmaz ve vatandaş, şirden ziyade hak arar.

Bundan sonra da, alınacak kararlarda, en çok arayacağımız cihet, bu kararların tatbik ve yükü taşım kabiliyeti olacaktır. Çünkü böyle olmaları kararların, süratle duyula inkılâb edeceğine ve hattâ, fenalık yaratacağına şüphe yoktur.

Yükün adilâne taksimi

Biz bu defa, tatbik kabiliyeti olan ve yükü adilâne taksim eden kararları aldık. Bundan sonra da böyle yapacağız. Çünkü, maksada ancak bu yoldan varacağımıza kaniiz. Nitelikim, bugüne kadar aldığımız ve muhafaza ettiğimiz kararların hiç birinde, tatbik noktasından bir kusur olmamıştır. Hububat ve pirinçteki yüzdeleri tahsil etmekteyiz. Diğer sahalarda da, tarafımızdan tayin olunan fiyatlarla, bir değişiklik olmamıştır. Bu böyle olmakla beraber, hedefimizin diğer cephesini teşkil eden, memleketin normal ve mutedil fiyata kavuşmak ümidi tahakkuk etmemiştir. Çünkü, her şeye rağmen, başlıca gidamızı olan hububat fiyatları aldığımız yarıya düşürüldü. Hububatla beraber, yüze onu takiben diğer gıda maddeleri fevkalâde pahalılaştı. O kadar ki, bugün bunların bir çoğu, çünkü kara pazar fiyatlarını bile geride bırakmış bulunuyor.

Daha ziyade, hububat, tereyağı ve et gibi gıda maddeleri fiyatlarında görülen ölçsüz artışta, ötedenberi muhtekirler namını verdiğimiz sınıfın tesiri yoktur veya yok denecek kadar azdır. Çünkü, fiyatlar artarken, hububat, tamamen köylünün elinde bulunduğu gibi, diğer gıda ve hayvan maddelerinin de köylünün elinde iken pahalılaştığı olduğu görülmüştür.

Yükselişler makul olsaydı

Eğer, bu tarzdaki fiyat yükselmeleri, makul denecek bir hâd dahilinde kalmış olsaydı, bunu hoş görmek, belki de mümkün olacaktı. Çünkü,

a) Hükümet bile, resmî fiyatları ile böyle bir yol tutmuş bulunuyordu.

b) Bu yoldan, çok düşük olan köylü hayat seviyesinin biraz

kalkınması, yüreklerimizi ferahlandıracağı kadar, Partimizin halkçılık ve devletçilik prensiplerine de uygun düşecektir. Fakat maalesef, fiyatlar böyle makul bir hadde durmadı. Bilâkis, başdöndürücü bir süratle aldı yürüdü ve mahdud gelirleri ile kendilerine gıda tedarik eden milyonlarca şehirlî, bir ızdırab uçurumuna doğru sürüklenmeğe başladı.

Mesuliyeti yalnız köylüye yükletmek doğru değildir

Alelümüm gıda fiyatlarının, artmasında başlıca âmîl olan, buğday ve hububat fiyatlarının, bu ölçsüz yükselişindeki mesuliyeti, yalnız köylüye yükletmek, bittabi doğru değildir.

Hububatın % 25 sini, köylüden, o gün için iyi sayılan bir fiyatla hükümet namına toplamağa karar verdığımız günlerde, şehirlerimizin hububat ihtiyaçlarını günü güne ve hattâ saati saatine zor yetiştiriyorduk. Ve ambarlarımızda hiçbir stok mevcut değildi. Bu vaziyeti, gözönünde dururken, alacağımız % 25 lerin ambarlarımızı girmesini temin için, bu % 25leri ödeyinceye kadar, her çesid hububat alışverişini yasak etmekte tereddüt etmedik. Bu yasak, şehirlerde hububatın inmemesine ve fırınların beslenmesine mâni olmakla kalmadı, % 25 leri biriktirmeğe başladığımız hububat mevcudunun, şehir ihtiyaçları için, erimeğe başladığını gördük. O kadar ki, aldığımız haberler, bizzat buğday sahiplerinin bile, daha ucuz olduğu için, çarşadan ekme tedarikine çalıştıklarını bize öğretti.

Stoklarımız eriyor

Ordumuz ve kara günlerimizin için, hazırlamakta olduğumuz stokların, yaz ortasında erimeğe başlaması, b'zi telâsa düşürdü. Meseleyi bir kere daha tetkik ettik. Alacağımızı almadan, hububat alışverişini serbest ilân etmekte yine tehlike gördük. Stoklarımızı eritmeyen ve şehirleri ekme sokmakla bulabileceğimizi ümid ettik. Belediyelere verdığımız bu vazifenin başarılabilmesi için, onlara yer yer krediler açtık ve aynı zamanda muayyen tarihlerden itibaren kendilerine hububat vermeyeceğimizi bildirdik. Bundan sonra, yüzlerce belediye, buğday ambarı sayılan yerlere hücum etti. Herkesin kafasında kendi şehri için yıllık bir stok yapmaktan başka bir kaygı mevcut değildi ve böylece her yerde bir fiyat yarışı başladı ve hiçbir fiyat, bunları yarışın vazgeçiremedi. Bu yoldan, hububat fiyatları ve onunla beraber diğer gıda maddeleri fiyatları gittikçe artarak, bugünkü mübalâğalı raddelere süratle erişti. Anlaşıldı ki, ihtikâr, tüccarların inhisarını altında değildir. Bu, işin bir cephesidir.

İkinci cephesi de, bizim bu işte, ticaret kabiliyeti olmayan ve kârü zararlı alâkası bulunmayan belediyelerin, bu işi beceremeyeceklerini, evvelinden görüldü. Fakat, işin, memiş olmamızdır. Bir üçüncü cephesi vardı ki, o da, bu sahada gösterilen gayretler ve faaliyetlerin, her şeye rağmen, bizi, büyük ve müsbet bir neticeye yaklaştırmasıdır. Çünkü, bugün elimizde, hiçbir vakit malik olmadığımız bir hububat stok mevcuttur ve bu sayede

yakın ve büyük korkular zail olmuş bulunmaktadır.

Ruhi asalet

Arkadaşlar, Bazı memleketlerde, dokuz göbek dedesini sayabilen adamlara asil derlermiş. Bizim milletimiz, bütün tarih boyunca, böyle bir asalet tanınmadı. Bizim tanıdığımız asalet ruhi asalettir ki, o da, bize yaptığımız işlerin iyiliklerinin, eksiklerinin, cesaretle, açık ve temiz bir yürekle ortaya dökülmesini emreder. (Alkışlar). Onun için, bugünkü fiyatlardaki mesuliyette, hükümetin hissesi bulunduğunu söylerken duyduğumuz ızdırabın yanı başında, hususî bir haz hissediyor ve bu sözlerimi, millî asalet kaidelerimize uygun göreceğinizi ümid ediyorum. (Bravo sesleri).

Gıda maddelerindeki pahalılığın istihsalî teşvik edici bir iyiliği olduğu da inkâr edilemez. Biliyoruz ki tedbirler muvakkat tedbirlerdir ve buhranı sağlam ve kat'i olarak ancak istihsalî artırma ile yenebiliriz. Bugünkü mübalâğalı fiyatlar köylümüzü toprağa bağlamış ve böylece köylümüz bu sene her yıldı daha fazla bir gayretle ekim faaliyetine devam etmekte bulunmuştur. Biz bu faaliyete muhtaç köylülere 30 bin ton tohum vermek suretiyle iştirak ettik.

Zeriyat yüzde yüz arttı

Bundan başka her sene muntazam artan devlet zeriyatı, bu sene, daha geniş bir adım atarak geçen seneye nazaran yüzde yüz yakın nisbette bir teza-yüt kaydedecektir.

Bu münasebetle fabrika ve madenlerimizde çalışan işçileri memleketimizde yarattığımız eserlerde büyük hisseleri olduğunu da söylemeliyim. Adedileri ve ehemmiyetleri gün geçtikçe çoğalan Türk işçilerinin ihtisalarının artırılması, sıhhi, içtimalî durumlarının düzenlenmesi hükümetimizi çok yakından ilgilendiren mübîn bir mevzudur. İşkânunu ile iş hayatına müdahale etmiş olan cumhuriyet hükümeti bu kanunun icablarını tamamlamak için hergün daha dikkatli ve daha gayretli olacaktır.

Harb yıllarının vatan çocuklarından beklediği fedakârlığı en iyi anlayın memurlarımız olmuştur. Büyük mahrumiyetlere katlanarak çalışan bu kütle içinde çok iyi çalışanlar olduğu gibi fenâ çalışanlar da vardır. İyileri mükâfâtlandırmak ve fenâları cezalandırmak için daha dikkatli ve hassas olacağız. (Bravo sesleri).

Suistimalleri bertaraf edeceğiz

Devlet elile yapılan benzin, lâstik, çimento, demir tevziatı etrafında vâki olduğu söylenen suistimalleri bertaraf etmek için alâkalı vekâletlerin dikkatleri bu mevzu üzerinde toplanmıştır.

Arkadaşlar, Arzettiğimiz gibi, bilhassa gıda fiyatlarının hiç bir ölçüye sığmayan bir şekilde alıp yürümesi, sabit ve mahdud bir iradla geçiren milyonlarca vatandaş, bir ızdırab uçurumu ile karşı karşıya bıraktı. Bu manzara ile karşılaşan hükümetimiz, bütün dikkatini, bu muztarib kütle etrafında toplamağa karar vererek, birçok içtimalar akdetti. Ve meselenin bütün safhalarını, haf-

talarca süren bir tetkike tâbi tuttu.

Bizi, haftalarca üzerinde çalışılmaya mecbur eden mevzu, her kesi işgal eden pahalılık, bilhassa gıda maddelerindeki pahalılık mevzuu olmuştur.

Büyük bir tezad

Bu mevzu konuşulurken, daha ilk adımda, posta - teygraf, tren ücretlerinin, kumaş, iplik vesaire gibi, devlet müesseseleri mamulâtının ucuzluğunun, diğer yerli ve ithalât malların pahalılığı ile büyük bir tezad teşkil etmekte olduğunu gördük ve kendi kendimize sorduk, acaba devlet müesseseleri mamulâtının fiyatlarını umumi fiyatlara intibak ettirmek mi icab eder, yoksa bunları, tevzilerindeki suistimalleri fiyatlara ve cesim fiat farklarına rağmen, ucuz tutmakta devam etmek mi daha iyidir.

Bu suale, bu müesseseleri zararlı işler gibi bir halden çıkarmak şartile ve bazı zarurî istisnalarından kat'i nazar ucuzlukta devam cevabını verdik. Tevzideki suistimallerin de, zamanla, çalışmakla azalacağına inandık.

Halkın ve tüccarın elinde bulunan, alelhusus gıda maddeleri pahalılığına gelince, bununla, her şeyden evvel mücadele etmenin lüzumuna kani olduk. Fakat onun için kuvvetlerimizizi, her hangi geniş bir sahada israf etmektense, onları daha ziyade, bu pahalılığın kurbanlarının bulunduğu daha etrafında tahşid ederek çalışmanın daha faydalı olacağı ve seri net'celer vereceği kanaatine vâsil olduk.

Büyük ızdırabın küçük parçası

Esasen, hükümet beyannamesini huzurunuzda okuyan, bu bahse temas etmiş «bizim çekmekte olduğumuz darlık, bu umumi ve büyük ızdırabın küçük bir parçasıdır. Ve bunun çoğalması ihtimali yok değildir. Böyle olduğu takdirde, bu yükü müteavviz çekmek ve çıkarmak için, bütün tedbirleri almakta kusur etmemeye çalışacağız» demiştik.

Aynı beyannamenin diğer bir yerinde de «zengin ve paralı adamlar için bir mesele mevcut değildir. Köylü ve çiftçi, bu malların sadece satıcılarıdır. Amele ve esnaf yevmiyelerini ve işlerini yeni şartlara daha evvelden intibak ettirmişlerdir» diyerek, böylece, devlet yardımı, dar ve sabit gelirli sahaya ve insanlara tevcih edilmesi lâzım geldiğini anlatmıştım. Bu defa da, halaktan olsun, memurdan olsun, dar ve sabit gelirli aileleri pahalılık yükünden mümkün olduğu kadar kurtarmak lâzımdır, karar ve kanaatine bir kere daha vardık.

Hemen, hemen kâmilan şehirlerde oturan bu halk tabakasını bir defa daha yakından tetkik ettik. Gördük ki, Türkiye'de, nüfusu on bin tecavüz eden şehirlerimizde oturan insanların yekünü iki milyon altı yüz bin kişidir. Bundan İzmir, İstanbul ve Ankara oturan bir milyon insanı düşücek olursak 1,660,000 kişi kalmaktadır. Buna, normal artış payına ilâve edilince, 1,800,000 eder. Bu şehirler, Aydın, Manisa, Sivrihisar, Samsun, Konya gibi şehirlerde oturan bu halkın, her halde üçte ikisinin, hububat veya diğer ziraat işleriyle meşgul veya başka işlerle meşgul olduğunu düşünürsek (Devamı 7 nci sayfada)

Tarihî tefrikamız: 6

AKİLE HANIM

SULTAN OSMAN

"GENÇ" OSMAN

Hamza bey bu iki sarhoşla fazla meşgul olmağa lüzum görmeyen demir kepenkleri sımsıkı çekilmiş pencere yanındaki köşeyi almıştı. Balmumu yüzü meyhaneciye dik dik baktı:

— Şarabın yatuk mu?

Herif ellerini ovuşturup sıvıttı:

— Yedi yıllık sultanım.

— Yedi yıllık mı?

— Beli.

Delikanlı seali seali güldü:

— Bre pestil mi satarsın?

— Pestil gibidir aslanım.

Sustular. Dışarıdan kapı vuruluyordu. Tilki gözlü, sarı bıyıklı sarı sivri çenesine sarık meyhanecinin rengi uçuşturdu.

Hamza Beyden hâlâ şüphelenmişti için, istemeye istemeye kapı kapıya doğru yürüdü. Sür-güyü çekip kapı kanadını aralamadan evvel ardına döndü, iki sarhoş yeniçeriye korkulu korkulu baktı. Yeçinerinin iri gövdelisi bağırdı:

— Aldırman yoldaşım Anas-tas. Küşad eylen.

Boğa böğürür gibi ürknük bir sadası vardı. Meyhaneci ses çal-madan kapının sürgüsünü yavaş yavaş çekmeğe başlamıştı. Kapıyı aralamasile geri geri çekilmesi bir olmuştu: Gözleri yuvalarından uğramış olduğu halde şaşkın şaşkın bakıyor, elleri titreyip çenesi çarpıyordu. İçeriye dev gibi iki saray bostancısı dalırmıştı. Meyhane tavannın dan aşağıya dökülen sarı kırmızı-gan yükün, müstehlik ve müstahsil-

ganlar yalabıyordu. Hamza Bey kapı ardına düşen köşede olduğu için görmediler, şarap için iki yeniçeriye haykırdılar:

— Davranman.

Meyhane ortasına atıldılar. Sarhoş yeniçeriler palalarına davrandılar:

— Bre bizi yatağında avlanan «hargüş» [1] mi sanırsız? [Fırlayıp sırt sırta vererek palalarıyla siper aldılar] Haydin yoldaşım, er meydanıdır!

Hamza Bey olduğu yerde kılıcının kabzasını kavramış, dik-katli dikkatli bakıyordu. Bostancılardan biri atıldı, çarpışan palalardan kıvılcıklar saçılırken yeri dizledi: Bir bıçak tersile kolu kırılmıştı. Arkadaşı başına ba-gıra meyhaneden dışarıya uğradı. Ötekiler kolu kırık bostancının göğsüne diz çötdüler. Sarışın olanı, palasını taş döşeme üzerine koyup hançerini çekti. Sol e-lile yerde çabalanan adamı per-

çemini parmaklarına doladı, ü-müğünü kanırtarak: Kutr kutr kesecakti! Hamza Bey şimşek gibi atılıp kılıcının tersile herifin bileğine vurmasile beraber öteki yeniçeriye kavrarak aya-gının altına aldı:

— Bre kabhe oğulları!

— !...

Arkadan sert bir ses geldi:

— Aferin sipahi. Yiğitlik ise ancak olur!

Hamza Bey şaşkın şaşkın dö-nmüştü: Ardında altı kişi durdu-ğunu görünce yeniçerileri boşla-yıp silkindi. Altı kişi arasında çir genç vardı ki, Akile Hanımın sevgilisinin gözleri ısırdıyordu. Bu geniş omuzlu, tüysüz ve kırmızı yanaklı «civanı» nerede gördü-ğünü bir türlü hatırlıyamıyordu. Al yanaklı delikanlının iri elâ-gözleri ve ortası çatlak kpkır-mızı, kiraz dudakları vardı. Ya-nındakilere yerdeki iki yeniçeri-yi işaret etti:

— Yakalan [Hamza Beye ba-şak gülmüştü] Aferin sipahi!

[1] Tavşan!

— !...

— Adın ne senin. Kangi semt-lüsün?

Hamza Bey «hâkim hâkim» adını sorulmasına öfkelenmişti için dik dik bakınca, al yanaklı delikanlının yanındaki top sakallı kıranta adam bir adım ilerledi:

— Baka yiğit. Şevketlü padişahım adı sordu.

Dedi, dudaklarını ısıra ısıra kaşları ve gözleriyle «aklına baş-na topla!» işareti vermeğe çalışı-yordu. Genç sipahi umursama-mış gibi kıvrık kılıcını kinna soktu:

— Adımız Hamzadır. «Topçular» semtindeniz.

— Adının sahibi [2] gibi yiğit imişsin!

— !...

Kıranta adamın: «Şevketlü padişah» dediği genç, iki yeniçeri-

[2] Hazretî Muhammed'in çok cesur ve kahraman olan amcası «Hamza» yı kastedi-yor.

rinin kollarını ardlarına bağla-yın bostancılarının başlarına döndü:

— Baka Mahmud ağa, ikisin-dahi Halîç kenarında ihnak eyle-n.

Yeniçeriler kanlı gözleriyle devrik devrik bakıp dışlarını gı-cırdattılar. Padişahın «Mahmud ağa» dediği bostancıbaşı baş-kesti:

— Taş gemisine kapayalım mı padişahım?

Hamza Bey bakılmı ne olacaktı diye gözlerle takip ediyordu. On dokuz yaşındaki genç padişahın ikinci Osman kaşlarını çattı:

— İhnak eylen ağa. [Hışım-la ayağını yere urdu] Kaldırın göz-le-rim görmesün! [Bostancılar ikil yeniçeriye sürüklerlerken Hamza Beye döndü] Adın Hamza mı idi?

— Beli, Hamzadır padişahım.

Sultan Osman meyhane kapı-sına doğru yürüdü. Kıranta ar-damla iki bostancı takip ettiler.

(Arkası var)

SAHNE HAYATI

Safiye Mısra davet edildi,
Muammer operet kuruyor

İki san'atkar, "revü alaturka musikiyi öldürüyor,, iddiasını ortaya atan muharririn yeni hücumlarına cevap veriyorlar

Geçenlerde, bir meslekdaşım, «Revüler alaturka musikiyi öldürüyor» iddiası üzerine bir yazı yazmış, bu arada Safiye ile Muammer'in de cevaplarını neşretmişim. Revülere, katil suçunu isnad eden meslekdaşımın cevabı gecikmedi, kendisinden iki sütun dolusu papara yedik. Bu paparayla, Safiye, Muammer ve ben aramızda taksim zorunda olduğumuz için, çok şükür, her birimizin hissesine düşen pek karın doyuracak miktarda değil. Easen, âziz meslekdaşımın san'at deryasında bindiği kayık o kadar köhne ki, bizim bir fırtına çıkarmamıza lüzum kalmadan, kendiliğinden delinip batmaya mahkûm!

Sahne, «Alabanda» 130 uncu defa temsil edilirken, Safiye ve Muammer, sevimli san'atkarın denizaltı kamarasına benzeyen odasında, taarruza geçmiye hazırlanan bir ordunun genel kurmayı gibi, konuşuyoruz. Safiye diyor ki:

— Evvelâ, şu noktaya cevap vermek isterim. Muammer için, «Safiye'nin şöhretine sığınarak revüde çalışan» demek çok garibdir. Kuvvetli bir san'atkar olarak takdir ettiğim Muammerle revü-yü elele çıkardık. Onu bana büyük yardımları olmuştur. Revü müzün en büyük artistidir. Ve Muammerin kimsenin şöhretine sığınmasına da lüzum yoktur. Çünkü, Muammer henüz şöhret yapan bir san'atkar değildir. Ben kendi hesabıma, Muammer gibi kıymetli bir arkadaş bulunmasaydı revüye çıkmazdım. Sanienin bize revüleri yakıştırmıyorlar... Yakışmayan revü mü, çalıştığımız yer mi? Revü nerede oynanıyor, saz esasen orada idi. Sonra biz sadece kafeşantan şarkıcısı vaziyetindeyiz. Bizi dinlemeğe gelenlere biraz neş'e veriyorsak, ne mutlu bize.. Eğer çalıştığımız yerlerin vaziyeti itibarile, nazlanmağa kalkışsaydık, yalnız san'at ağıle çırpındığı için, parasızlıkta ölenlere dönerdik. Bu muharriri diyor ki, Dede efendi falan dinlemiyoruz. Bir defa Dede efendiyi söylemek ve dinlemek için bambaşka hususiyette yer lazım. Ciddi kıyafet ister, sesiz bir salon ister, biz, müşteriyi memnun etmek zorundayız. Dede efendi de, baş kırarak bol hareket ve bithassa bu dekor içinde söylenmez. Maamafih, revüde de, alaturka musikinin en güzel eserlerini gene söylemeye çalışıyoruz ve görüyoruz ki, halk memnundur. Şurasını bir defa daha işaret edeyim ki, içkili gazinolarda san'at olmaz.»

Bu sırada içeri tamburi Salâ haddin Pinar girmiştir. — Siz ne dersiniz, revü alaturka musikiyi öldürüyor mu? — Aslâ.. revü, niçin alaturka yı öldürsün. Revüde, gene ses san'atkarlarını eskisi gibi dinlemiyor muyuz? Aynı şey.. bilâkis, alaturkaya dudak bükümlerinde bu suretle, belki de bizlere isinmış oluyorlar. — Muammer bir hayli derdi..

Edebî romanımız: 4

Dişi Arkadaş

Yazan: Cevad Fehmi

Böyle bir erkek tarafından aldatılmış olduğunun ve bu yüzden kendini öldürdüğünün duyulduğunu istemedim. Belki de arkadaşın ızdırab çekmeine razı olmadım.

İnkâr etme, hizmetçiler eve gelmediğim o fırtınalı gecede bahçede seni karlar üstünde beyaz gecelik ve çıplak ayakla doyaşırken görmüşler. Zorla içeri laşırken odamız ise bir almuşlar. Yatak odamız ise bir cehennem halinde imiş. Sobayı o kadar yakmışsın. — Elli-altmış kadar yakmışsın. — Ne derecelik bir hararet tarzı! Ne kolay basit bir intihar tarzı! Ne kolay alınan, fakat ne affetmez bir hır..

Dinle beni, kendine nahak yete kıydın. Seni aldatmadım. Evlendiğimiz gün sana verdiğim söz hiçbir zaman bozmadım. İkimiz de şeytanca bir tuzağa düştük.

Ortada mantiki hiçbir sebep yokken, bilmem neden, belki de birinin telkini ile, eskidenberi benden şüphelenirdin.

Aptalca bir erkeklik gururu bazan kendimi lâykile müdafaa etme meâni olurdu. Bazan da biz erkeklerin kurnazlık diye yaptığımız en çocukça, en ahmakça hareketlerden biri olarak tamamen susar ve kusançlık sevgiyi körükler diye şüphelerini büsbütün arttırdım. Şimdi ne kadar pişmanım. Zaten fazla ual sorduğum ve fazla şikâyet ettiğinden yaktı. Neden sonra artık bugün anıyorum ki kendi kendini yiyordun. Muhakkak sana telkinlerde bulunan biri vardı. Mütamadilen üzerinde iğliyordu. Mütamadilen, bir kuyumcu itinası ile ve bir deli inadı ile..

Kimdi, niçin yapıyordu, nasıl yapıyordu? Bilmiyorum. — Nihayet anılamadığım, esrarını çözemediğim o büyük hâdis oldu. Şüphelerin kat'iyet kesbetti ve Yeşilköy trenini kapıp eve gelmediğim bir gece kararını verdin. Niçin bana söylemedin, niçin şikâyet etmedin, niçin bağırmadın, ağlamadın, yakama sarıldın? Sana izahat verirdim, seni ikna ederdim. — Söz veriyordum, bütün bu esrarı aydınlatıcağım. Yuvamızı yıkmak için senelerdenberi çalıştım ve nihayet seni intihara sürükleyen o kadını meydana çıkaracağım, yaptıklarını yüzüne vuracağım. Evet bir kadın bu.. — Hiç şüphe yok. Hem de senin çok yakınlarında bulunan bir kadın.. — Nasıl kadın, neden bu derece körü körüne inandın? Biraz mantıklı ol. Anlamıyor musun ki bir delinin işi bul. İnan bana ve müsterih ol. Haydi gözlerini açsana.. Hiç mi kuvvetin yok? — Son bir gayret, kurtulacaksın.

— Evet her şey bitti. Şimdi koca köşkte yapayalnızım. Ağlayanlar, ölüden kalan pabuç ve elbiseleri isteyenler, iki gözyaşı tufanı arasında birbirlerine pathcanın pahalılığından ve ud telinin piyasada bulunmayışından bahseden o kadınlar, eркеkler, çocuklar, hattâ hizmetçiler hep gittiler. — Ölünün odasında. İşte yatığı yatak, işte yataktaki vücudu, nun şekli.. İşte ilâçları, işte çiçek dolu vazolar. Kırk sekiz saat evvel satın aldığım, ne zaman koparıldıkları malûm olmayan bu çiçekler hâlâ dipdiri duruyorlar da bir insanın yasasını ilâç olması arasındaki geniş mesafeler kırk sekiz saatin içine nasıl sığabiliyor? — Kırk sekiz saat evvelki gibi gene yavaş yavaş gece başlıyor, Odayı losluk kaplıyor. Gözleri, min ölüdeki bomboş yataktaki biri oluyor.. — (Arkası var)

— Su ne olacak? Nereye gidecek? Kim bilir ne kadar su vardır hazinede.. dedim. — O zaman eğildi: — Bana gell dedi: ben de eğildim, ve yalakten başlayarak biraz ötede bir kuyuya doğru giden bir hark gösterdi: — Bunu kimsese göstermeden ben kazdım. Buradan kuyuya kadar bir su yolu.. — Ayağa kalktı, ben de kalktım. O zaman ikimiz de kuyuya yaklaştık: — Bu kuyuyu belki hiç görmedin. O yıllardanberi terkolunmuş, suyu çekilmiş, kuru bir kuyudur. Üstünde demir bir kapak var. Bir vakitler ona süprüntü dökerlerdi; sonra ondan da vazgeçildi. Onun semtine uğrayan yoktur. Şimdi sana bir sır söyleyeceğim: Ben her kedi vurdukça kimseye göstermeden ölüsünü buraya atardım. Hep evde vurulan kedilerin ölüleri nereye atılıyor diye merak ederlerdi, kimsenin aklına bu kuyuyu gelmedi, orada tam on sekiz kedi ölüsü var.. — Sonra birden bir korku ile beni kuyunun yanından çekti: — Ölüsü var, dedim; yanlış.. Kedilerin yedi canı vardır derler ya.. Benim öldürdüm zannettiğim bu on sekiz kedinin hepsi yaşıyor ve geceleri kuyunun demir kapagını iterek birbirinin arından sürü ile çıkarlar, en basta siyah mel'un kedi, en son da kuyruğu kesik sarı kedi, on sekizi de yavaş yavaş, karanlıkların içinde.. — Birden durdu: — İşte!.. dedi ve elini uzatarak kuyuyu gösterdi: Görüyor musun? — Hayır!.. dedim. — Söylemek istemeyorsun, diye uyarı etti: — İşte! İşte bana doğru geliyorlar. — Sakır sakır titreyordu. Elime yapıştı: — Haydi! İçeriye kaçalım! dedi. — İçeriye girdik. Beni kendi yatak odasına götürdü. Bu odanın da pencereleri bahçeye bakıyordu. Mumu yaktı, oturduk, sapsarı idi ve hâlâ titreyordu. Birden sarsıldı, elini pencereye uzattı, odanın titreşir bir işi vardı. Mumu söndürdü: — Şimdi görüyorsun ya?.. dedi. İşte pencerenin kenarına gelmiş. Nasıl? Nereden? Bunu bilmiyorum; bak, birer birer geçid resmi yapıyorlar. Kinle parlayan gözlerini bana dikiyorlar, dişlerini gösteriyorlar.. — Hep titreyordu. — Hayal görüyorsun! dedim, o beni işitmek istemedi. Ayağa kalktım, pencerelerin perdelerini indirerek sıkı kapadım. — Şimdi bir şeyler görüyor musun? — Hayır! dedi. — Öyle ise soyun yatağına gir. Rahat rahat uyu. Sen uyuyuncaya kadar ben burada beklerim; dedim. O: — Yarın mutlaka açacağım, hazinenin bütün suyunu kuyuya boşaltarak onları boğacağım.. diye soyundu, yatağına girdi. — (Arkası var)

H. Z. Uşaklıoğlu

Balikesirde muhtaç çiftçiye tohumluk dağıtılıyor

Balikesir, (Hususî) — Dolu ve seylâb gibi tabii âfetlerden zarar gören muhtaç çiftçilere tazvizen dağıtılmak üzere Ziraat Vekâletince vilâyetimize 300 ton tohumluk bağday verilmiştir.

— Evet her şey bitti. Şimdi koca köşkte yapayalnızım. Ağlayanlar, ölüden kalan pabuç ve elbiseleri isteyenler, iki gözyaşı tufanı arasında birbirlerine pathcanın pahalılığından ve ud telinin piyasada bulunmayışından bahseden o kadınlar, eркеkler, çocuklar, hattâ hizmetçiler hep gittiler. — Ölünün odasında. İşte yatığı yatak, işte yataktaki vücudu, nun şekli.. İşte ilâçları, işte çiçek dolu vazolar. Kırk sekiz saat evvel satın aldığım, ne zaman koparıldıkları malûm olmayan bu çiçekler hâlâ dipdiri duruyorlar da bir insanın yasasını ilâç olması arasındaki geniş mesafeler kırk sekiz saatin içine nasıl sığabiliyor? — Kırk sekiz saat evvelki gibi gene yavaş yavaş gece başlıyor, Odayı losluk kaplıyor. Gözleri, min ölüdeki bomboş yataktaki biri oluyor.. — (Arkası var)

— Su ne olacak? Nereye gidecek? Kim bilir ne kadar su vardır hazinede.. dedim. — O zaman eğildi: — Bana gell dedi: ben de eğildim, ve yalakten başlayarak biraz ötede bir kuyuya doğru giden bir hark gösterdi: — Bunu kimsese göstermeden ben kazdım. Buradan kuyuya kadar bir su yolu.. — Ayağa kalktı, ben de kalktım. O zaman ikimiz de kuyuya yaklaştık: — Bu kuyuyu belki hiç görmedin. O yıllardanberi terkolunmuş, suyu çekilmiş, kuru bir kuyudur. Üstünde demir bir kapak var. Bir vakitler ona süprüntü dökerlerdi; sonra ondan da vazgeçildi. Onun semtine uğrayan yoktur. Şimdi sana bir sır söyleyeceğim: Ben her kedi vurdukça kimseye göstermeden ölüsünü buraya atardım. Hep evde vurulan kedilerin ölüleri nereye atılıyor diye merak ederlerdi, kimsenin aklına bu kuyuyu gelmedi, orada tam on sekiz kedi ölüsü var.. — Sonra birden bir korku ile beni kuyunun yanından çekti: — Ölüsü var, dedim; yanlış.. Kedilerin yedi canı vardır derler ya.. Benim öldürdüm zannettiğim bu on sekiz kedinin hepsi yaşıyor ve geceleri kuyunun demir kapagını iterek birbirinin arından sürü ile çıkarlar, en basta siyah mel'un kedi, en son da kuyruğu kesik sarı kedi, on sekizi de yavaş yavaş, karanlıkların içinde.. — Birden durdu: — İşte!.. dedi ve elini uzatarak kuyuyu gösterdi: Görüyor musun? — Hayır!.. dedim. — Söylemek istemeyorsun, diye uyarı etti: — İşte! İşte bana doğru geliyorlar. — Sakır sakır titreyordu. Elime yapıştı: — Haydi! İçeriye kaçalım! dedi. — İçeriye girdik. Beni kendi yatak odasına götürdü. Bu odanın da pencereleri bahçeye bakıyordu. Mumu yaktı, oturduk, sapsarı idi ve hâlâ titreyordu. Birden sarsıldı, elini pencereye uzattı, odanın titreşir bir işi vardı. Mumu söndürdü: — Şimdi görüyorsun ya?.. dedi. İşte pencerenin kenarına gelmiş. Nasıl? Nereden? Bunu bilmiyorum; bak, birer birer geçid resmi yapıyorlar. Kinle parlayan gözlerini bana dikiyorlar, dişlerini gösteriyorlar.. — Hep titreyordu. — Hayal görüyorsun! dedim, o beni işitmek istemedi. Ayağa kalktım, pencerelerin perdelerini indirerek sıkı kapadım. — Şimdi bir şeyler görüyor musun? — Hayır! dedi. — Öyle ise soyun yatağına gir. Rahat rahat uyu. Sen uyuyuncaya kadar ben burada beklerim; dedim. O: — Yarın mutlaka açacağım, hazinenin bütün suyunu kuyuya boşaltarak onları boğacağım.. diye soyundu, yatağına girdi. — (Arkası var)

H. Z. Uşaklıoğlu

Balikesirde muhtaç çiftçiye tohumluk dağıtılıyor

Balikesir, (Hususî) — Dolu ve seylâb gibi tabii âfetlerden zarar gören muhtaç çiftçilere tazvizen dağıtılmak üzere Ziraat Vekâletince vilâyetimize 300 ton tohumluk bağday verilmiştir.

— Evet her şey bitti. Şimdi koca köşkte yapayalnızım. Ağlayanlar, ölüden kalan pabuç ve elbiseleri isteyenler, iki gözyaşı tufanı arasında birbirlerine pathcanın pahalılığından ve ud telinin piyasada bulunmayışından bahseden o kadınlar, eркеkler, çocuklar, hattâ hizmetçiler hep gittiler. — Ölünün odasında. İşte yatığı yatak, işte yataktaki vücudu, nun şekli.. İşte ilâçları, işte çiçek dolu vazolar. Kırk sekiz saat evvel satın aldığım, ne zaman koparıldıkları malûm olmayan bu çiçekler hâlâ dipdiri duruyorlar da bir insanın yasasını ilâç olması arasındaki geniş mesafeler kırk sekiz saatin içine nasıl sığabiliyor? — Kırk sekiz saat evvelki gibi gene yavaş yavaş gece başlıyor, Odayı losluk kaplıyor. Gözleri, min ölüdeki bomboş yataktaki biri oluyor.. — (Arkası var)

— Su ne olacak? Nereye gidecek? Kim bilir ne kadar su vardır hazinede.. dedim. — O zaman eğildi: — Bana gell dedi: ben de eğildim, ve yalakten başlayarak biraz ötede bir kuyuya doğru giden bir hark gösterdi: — Bunu kimsese göstermeden ben kazdım. Buradan kuyuya kadar bir su yolu.. — Ayağa kalktı, ben de kalktım. O zaman ikimiz de kuyuya yaklaştık: — Bu kuyuyu belki hiç görmedin. O yıllardanberi terkolunmuş, suyu çekilmiş, kuru bir kuyudur. Üstünde demir bir kapak var. Bir vakitler ona süprüntü dökerlerdi; sonra ondan da vazgeçildi. Onun semtine uğrayan yoktur. Şimdi sana bir sır söyleyeceğim: Ben her kedi vurdukça kimseye göstermeden ölüsünü buraya atardım. Hep evde vurulan kedilerin ölüleri nereye atılıyor diye merak ederlerdi, kimsenin aklına bu kuyuyu gelmedi, orada tam on sekiz kedi ölüsü var.. — Sonra birden bir korku ile beni kuyunun yanından çekti: — Ölüsü var, dedim; yanlış.. Kedilerin yedi canı vardır derler ya.. Benim öldürdüm zannettiğim bu on sekiz kedinin hepsi yaşıyor ve geceleri kuyunun demir kapagını iterek birbirinin arından sürü ile çıkarlar, en basta siyah mel'un kedi, en son da kuyruğu kesik sarı kedi, on sekizi de yavaş yavaş, karanlıkların içinde.. — Birden durdu: — İşte!.. dedi ve elini uzatarak kuyuyu gösterdi: Görüyor musun? — Hayır!.. dedim. — Söylemek istemeyorsun, diye uyarı etti: — İşte! İşte bana doğru geliyorlar. — Sakır sakır titreyordu. Elime yapıştı: — Haydi! İçeriye kaçalım! dedi. — İçeriye girdik. Beni kendi yatak odasına götürdü. Bu odanın da pencereleri bahçeye bakıyordu. Mumu yaktı, oturduk, sapsarı idi ve hâlâ titreyordu. Birden sarsıldı, elini pencereye uzattı, odanın titreşir bir işi vardı. Mumu söndürdü: — Şimdi görüyorsun ya?.. dedi. İşte pencerenin kenarına gelmiş. Nasıl? Nereden? Bunu bilmiyorum; bak, birer birer geçid resmi yapıyorlar. Kinle parlayan gözlerini bana dikiyorlar, dişlerini gösteriyorlar.. — Hep titreyordu. — Hayal görüyorsun! dedim, o beni işitmek istemedi. Ayağa kalktım, pencerelerin perdelerini indirerek sıkı kapadım. — Şimdi bir şeyler görüyor musun? — Hayır! dedi. — Öyle ise soyun yatağına gir. Rahat rahat uyu. Sen uyuyuncaya kadar ben burada beklerim; dedim. O: — Yarın mutlaka açacağım, hazinenin bütün suyunu kuyuya boşaltarak onları boğacağım.. diye soyundu, yatağına girdi. — (Arkası var)

H. Z. Uşaklıoğlu

Balikesirde muhtaç çiftçiye tohumluk dağıtılıyor

Balikesir, (Hususî) — Dolu ve seylâb gibi tabii âfetlerden zarar gören muhtaç çiftçilere tazvizen dağıtılmak üzere Ziraat Vekâletince vilâyetimize 300 ton tohumluk bağday verilmiştir.

— Evet her şey bitti. Şimdi koca köşkte yapayalnızım. Ağlayanlar, ölüden kalan pabuç ve elbiseleri isteyenler, iki gözyaşı tufanı arasında birbirlerine pathcanın pahalılığından ve ud telinin piyasada bulunmayışından bahseden o kadınlar, eркеkler, çocuklar, hattâ hizmetçiler hep gittiler. — Ölünün odasında. İşte yatığı yatak, işte yataktaki vücudu, nun şekli.. İşte ilâçları, işte çiçek dolu vazolar. Kırk sekiz saat evvel satın aldığım, ne zaman koparıldıkları malûm olmayan bu çiçekler hâlâ dipdiri duruyorlar da bir insanın yasasını ilâç olması arasındaki geniş mesafeler kırk sekiz saatin içine nasıl sığabiliyor? — Kırk sekiz saat evvelki gibi gene yavaş yavaş gece başlıyor, Odayı losluk kaplıyor. Gözleri, min ölüdeki bomboş yataktaki biri oluyor.. — (Arkası var)

— Su ne olacak? Nereye gidecek? Kim bilir ne kadar su vardır hazinede.. dedim. — O zaman eğildi: — Bana gell dedi: ben de eğildim, ve yalakten başlayarak biraz ötede bir kuyuya doğru giden bir hark gösterdi: — Bunu kimsese göstermeden ben kazdım. Buradan kuyuya kadar bir su yolu.. — Ayağa kalktı, ben de kalktım. O zaman ikimiz de kuyuya yaklaştık: — Bu kuyuyu belki hiç görmedin. O yıllardanberi terkolunmuş, suyu çekilmiş, kuru bir kuyudur. Üstünde demir bir kapak var. Bir vakitler ona süprüntü dökerlerdi; sonra ondan da vazgeçildi. Onun semtine uğrayan yoktur. Şimdi sana bir sır söyleyeceğim: Ben her kedi vurdukça kimseye göstermeden ölüsünü buraya atardım. Hep evde vurulan kedilerin ölüleri nereye atılıyor diye merak ederlerdi, kimsenin aklına bu kuyuyu gelmedi, orada tam on sekiz kedi ölüsü var.. — Sonra birden bir korku ile beni kuyunun yanından çekti: — Ölüsü var, dedim; yanlış.. Kedilerin yedi canı vardır derler ya.. Benim öldürdüm zannettiğim bu on sekiz kedinin hepsi yaşıyor ve geceleri kuyunun demir kapagını iterek birbirinin arından sürü ile çıkarlar, en basta siyah mel'un kedi, en son da kuyruğu kesik sarı kedi, on sekizi de yavaş yavaş, karanlıkların içinde.. — Birden durdu: — İşte!.. dedi ve elini uzatarak kuyuyu gösterdi: Görüyor musun? — Hayır!.. dedim. — Söylemek istemeyorsun, diye uyarı etti: — İşte! İşte bana doğru geliyorlar. — Sakır sakır titreyordu. Elime yapıştı: — Haydi! İçeriye kaçalım! dedi. — İçeriye girdik. Beni kendi yatak odasına götürdü. Bu odanın da pencereleri bahçeye bakıyordu. Mumu yaktı, oturduk, sapsarı idi ve hâlâ titreyordu. Birden sarsıldı, elini pencereye uzattı, odanın titreşir bir işi vardı. Mumu söndürdü: — Şimdi görüyorsun ya?.. dedi. İşte pencerenin kenarına gelmiş. Nasıl? Nereden? Bunu bilmiyorum; bak, birer birer geçid resmi yapıyorlar. Kinle parlayan gözlerini bana dikiyorlar, dişlerini gösteriyorlar.. — Hep titreyordu. — Hayal görüyorsun! dedim, o beni işitmek istemedi. Ayağa kalktım, pencerelerin perdelerini indirerek sıkı kapadım. — Şimdi bir şeyler görüyor musun? — Hayır! dedi. — Öyle ise soyun yatağına gir. Rahat rahat uyu. Sen uyuyuncaya kadar ben burada beklerim; dedim. O: — Yarın mutlaka açacağım, hazinenin bütün suyunu kuyuya boşaltarak onları boğacağım.. diye soyundu, yatağına girdi. — (Arkası var)

H. Z. Uşaklıoğlu

Balikesirde muhtaç çiftçiye tohumluk dağıtılıyor

Balikesir, (Hususî) — Dolu ve seylâb gibi tabii âfetlerden zarar gören muhtaç çiftçilere tazvizen dağıtılmak üzere Ziraat Vekâletince vilâyetimize 300 ton tohumluk bağday verilmiştir.

— Evet her şey bitti. Şimdi koca köşkte yapayalnızım. Ağlayanlar, ölüden kalan pabuç ve elbiseleri isteyenler, iki gözyaşı tufanı arasında birbirlerine pathcanın pahalılığından ve ud telinin piyasada bulunmayışından bahseden o kadınlar, eркеkler, çocuklar, hattâ hizmetçiler hep gittiler. — Ölünün odasında. İşte yatığı yatak, işte yataktaki vücudu, nun şekli.. İşte ilâçları, işte çiçek dolu vazolar. Kırk sekiz saat evvel satın aldığım, ne zaman koparıldıkları malûm olmayan bu çiçekler hâlâ dipdiri duruyorlar da bir insanın yasasını ilâç olması arasındaki geniş mesafeler kırk sekiz saatin içine nasıl sığabiliyor? — Kırk sekiz saat evvelki gibi gene yavaş yavaş gece başlıyor, Odayı losluk kaplıyor. Gözleri, min ölüdeki bomboş yataktaki biri oluyor.. — (Arkası var)

— Su ne olacak? Nereye gidecek? Kim bilir ne kadar su vardır hazinede.. dedim. — O zaman eğildi: — Bana gell dedi: ben de eğildim, ve yalakten başlayarak biraz ötede bir kuyuya doğru giden bir hark gösterdi: — Bunu kimsese göstermeden ben kazdım. Buradan kuyuya kadar bir su yolu.. — Ayağa kalktı, ben de kalktım. O zaman ikimiz de kuyuya yaklaştık: — Bu kuyuyu belki hiç görmedin. O yıllardanberi terkolunmuş, suyu çekilmiş, kuru bir kuyudur. Üstünde demir bir kapak var. Bir vakitler ona süprüntü dökerlerdi; sonra ondan da vazgeçildi. Onun semtine uğrayan yoktur. Şimdi sana bir sır söyleyeceğim: Ben her kedi vurdukça kimseye göstermeden ölüsünü buraya atardım. Hep evde vurulan kedilerin ölüleri nereye atılıyor diye merak ederlerdi, kimsenin aklına bu kuyuyu gelmedi, orada tam on sekiz kedi ölüsü var.. — Sonra birden bir korku ile beni kuyunun yanından çekti: — Ölüsü var, dedim; yanlış.. Kedilerin yedi canı vardır derler ya.. Benim öldürdüm zannettiğim bu on sekiz kedinin hepsi yaşıyor ve geceleri kuyunun demir kapagını iterek birbirinin arından sürü ile çıkarlar, en basta siyah mel'un kedi, en son da kuyruğu kesik sarı kedi, on sekizi de yavaş yavaş, karanlıkların içinde.. — Birden durdu: — İşte!.. dedi ve elini uzatarak kuyuyu gösterdi: Görüyor musun? — Hayır!.. dedim. — Söylemek istemeyorsun, diye uyarı etti: — İşte! İşte bana doğru geliyorlar. — Sakır sakır titreyordu. Elime yapıştı: — Haydi! İçeriye kaçalım! dedi. — İçeriye girdik. Beni kendi yatak odasına götürdü. Bu odanın da pencereleri bahçeye bakıyordu. Mumu yaktı, oturduk, sapsarı idi ve hâlâ titreyordu. Birden sarsıldı, elini pencereye uzattı, odanın titreşir bir işi vardı. Mumu söndürdü: — Şimdi görüyorsun ya?.. dedi. İşte pencerenin kenarına gelmiş. Nasıl? Nereden? Bunu bilmiyorum; bak, birer birer geçid resmi yapıyorlar. Kinle parlayan gözlerini bana dikiyorlar, dişlerini gösteriyorlar.. — Hep titreyordu. — Hayal görüyorsun! dedim, o beni işitmek istemedi. Ayağa kalktım, pencerelerin perdelerini indirerek sıkı kapadım. — Şimdi bir şeyler görüyor musun? — Hayır! dedi. — Öyle ise soyun yatağına gir. Rahat rahat uyu. Sen uyuyuncaya kadar ben burada beklerim; dedim. O: — Yarın mutlaka açacağım, hazinenin bütün suyunu kuyuya boşaltarak onları boğacağım.. diye soyundu, yatağına girdi. — (Arkası var)

H. Z. Uşaklıoğlu

Balikesirde muhtaç çiftçiye tohumluk dağıtılıyor

Balikesir, (Hususî) — Dolu ve seylâb gibi tabii âfetlerden zarar gören muhtaç çiftçilere tazvizen dağıtılmak üzere Ziraat Vekâletince vilâyetimize 300 ton tohumluk bağday verilmiştir.

— Evet her şey bitti. Şimdi koca köşkte yapayalnızım. Ağlayanlar, ölüden kalan pabuç ve elbiseleri isteyenler, iki gözyaşı tufanı arasında birbirlerine pathcanın pahalılığından ve ud telinin piyasada bulunmayışından bahseden o kadınlar, eркеkler, çocuklar, hattâ hizmetçiler hep gittiler. — Ölünün odasında. İşte yatığı yatak, işte yataktaki vücudu, nun şekli.. İşte ilâçları, işte çiçek dolu vazolar. Kırk sekiz saat evvel satın aldığım, ne zaman koparıldıkları malûm olmayan bu çiçekler hâlâ dipdiri duruyorlar da bir insanın yasasını ilâç olması arasındaki geniş mesafeler kırk sekiz saatin içine nasıl sığabiliyor? — Kırk sekiz saat evvelki gibi gene yavaş yavaş gece başlıyor, Odayı losluk kaplıyor. Gözleri, min ölüdeki bomboş yataktaki biri oluyor.. — (Arkası var)

— Su ne olacak? Nereye gidecek? Kim bilir ne kadar su vardır hazinede.. dedim. — O zaman eğildi: — Bana gell dedi: ben de eğildim, ve yalakten başlayarak biraz ötede bir kuyuya doğru giden bir hark gösterdi: — Bunu kimsese göstermeden ben kazdım. Buradan kuyuya kadar bir su yolu.. — Ayağa kalktı, ben de kalktım. O zaman ikimiz de kuyuya yaklaştık: — Bu kuyuyu belki hiç görmedin. O yıllardanberi terkolunmuş, suyu çekilmiş, kuru bir kuyudur. Üstünde demir bir kapak var. Bir vakitler ona süprüntü dökerlerdi; sonra ondan da vazgeçildi. Onun semtine uğrayan yoktur. Şimdi sana bir sır söyleyeceğim: Ben her kedi vurdukça kimseye göstermeden ölüsünü buraya atardım. Hep evde vurulan kedilerin ölüleri nereye atılıyor diye merak ederlerdi, kimsenin aklına bu kuyuyu gelmedi, orada tam on sekiz kedi ölüsü var.. — Sonra birden bir korku ile beni kuyunun yanından çekti: — Ölüsü var, dedim; yanlış.. Kedilerin yedi canı vardır derler ya.. Benim öldürdüm zannettiğim bu on sekiz kedinin hepsi yaşıyor ve geceleri kuyunun demir kapagını iterek birbirinin arından sürü ile çıkarlar, en basta siyah mel'un kedi, en son da kuyruğu kesik sarı kedi, on sekizi de yavaş yavaş, karanlıkların içinde.. — Birden durdu: — İşte!.. dedi ve elini uzatarak kuyuyu gösterdi: Görüyor musun? — Hayır!.. dedim. — Söylemek istemeyorsun, diye uyarı etti: — İşte! İşte bana doğru geliyorlar. — Sakır sakır titreyordu. Elime yapıştı: — Haydi! İçeriye kaçalım! dedi. — İçeriye girdik. Beni kendi yatak odasına götürdü. Bu odanın da pencereleri bahçeye bakıyordu. Mumu yaktı, oturduk, sapsarı idi ve hâlâ titreyordu. Birden sarsıldı, elini pencereye uzattı, odanın titreşir bir işi vardı. Mumu söndürdü: — Şimdi görüyorsun ya?.. dedi. İşte pencerenin kenarına gelmiş. Nasıl? Nereden? Bunu bilmiyorum; bak, birer birer geçid resmi yapıyorlar. Kinle parlayan gözlerini bana dikiyorlar, dişlerini gösteriyorlar.. — Hep titreyordu. — Hayal görüyorsun! dedim, o beni işitmek istemedi. Ayağa kalktım, pencerelerin perdelerini indirerek sıkı kapadım. — Şimdi bir şeyler görüyor musun? — Hayır! dedi. — Öyle ise soyun yatağına gir. Rahat rahat uyu. Sen uyuyuncaya kadar ben burada beklerim; dedim. O: — Yarın mutlaka açacağım, hazinenin bütün suyunu kuyuya boşaltarak onları boğacağım.. diye soyundu, yatağına girdi. — (Arkası var)

H. Z. Uşaklıoğlu

Balikesirde muhtaç çiftçiye tohumluk dağıtılıyor

Balikesir, (Hususî) — Dolu ve seylâb gibi tabii âfetlerden zarar gören muhtaç çiftçilere tazvizen dağıtılmak üzere Ziraat Vekâletince vilâyetimize 300 ton tohumluk bağday verilmiştir.

— Evet her şey bitti. Şimdi koca köşkte yapayalnızım. Ağlayanlar, ölüden kalan pabuç ve elbiseleri isteyenler, iki gözyaşı tufanı arasında birbirlerine pathcanın pahalılığından ve ud telinin piyasada bulunmayışından bahseden o kadınlar, eркеkler, çocuklar, hattâ hizmetçiler hep gittiler. — Ölünün odasında. İşte yatığı yatak, işte yataktaki vücudu, nun şekli.. İşte ilâçları, işte çiçek dolu vazolar. Kırk sekiz saat evvel satın aldığım, ne zaman koparıldıkları malûm olmayan bu çiçekler hâlâ dipdiri duruyorlar da bir insanın yasasını ilâç olması arasındaki geniş mesafeler kırk sekiz saatin içine nasıl sığabiliyor? — Kırk sekiz saat evvelki gibi gene yavaş yavaş gece başlıyor, Odayı losluk kaplıyor. Gözleri, min ölüdeki bomboş yataktaki biri oluyor.. — (Arkası var)

— Su ne olacak? Nereye gidecek? Kim bilir ne kadar su vardır hazinede.. dedim. — O zaman eğildi: — Bana gell dedi: ben de eğildim, ve yalakten başlayarak biraz ötede bir kuyuya doğru giden bir hark gösterdi: — Bunu kimsese göstermeden ben kazdım. Buradan kuyuya kadar bir su yolu.. — Ayağa kalktı, ben de kalktım. O zaman ikimiz de kuyuya yaklaştık: — Bu kuyuyu belki hiç görmedin. O yıllardanberi terkolunmuş, suyu çekilmiş, kuru bir kuyudur. Üstünde demir bir kapak var. Bir vakitler ona süprüntü dökerlerdi; sonra ondan da vazgeçildi. Onun semtine uğrayan yoktur. Şimdi sana bir sır söyleyeceğim: Ben her kedi vurdukça kimseye göstermeden ölüsünü buraya atardım. Hep evde vurulan kedilerin ölüleri nereye atılıyor diye merak ederlerdi, kimsenin aklına bu kuyuyu gelmedi, orada tam on sekiz kedi ölüsü var.. — Sonra birden bir korku ile beni kuyunun yanından çekti: — Ölüsü var, dedim; yanlış.. Kedilerin yedi canı vardır derler ya.. Benim öldürdüm zannettiğim bu on sekiz kedinin hepsi yaşıyor ve geceleri kuyunun demir kapagını iterek birbirinin arından sürü ile çıkarlar, en basta siyah mel'un kedi, en son da kuyruğu kesik sarı kedi, on sekizi de yavaş yavaş, karanlıkların içinde.. — Birden durdu: — İşte!.. dedi ve elini uzatarak kuyuyu gösterdi: Görüyor musun? — Hayır!.. dedim. — Söylemek istemeyorsun, diye uyarı etti: — İşte! İşte bana doğru geliyorlar. — Sakır sakır titreyordu. Elime yapıştı: — Haydi! İçeriye kaçalım! dedi. — İçeriye girdik. Beni kendi yatak odasına götürdü. Bu odanın da pencereleri bahçeye bakıyordu. Mumu yaktı, oturduk, sapsarı idi ve hâlâ titreyordu. Birden sarsıldı, elini pencereye uzattı, odanın titreşir bir işi vardı. Mumu söndürdü: — Şimdi görüyorsun ya?.. dedi. İşte pencerenin kenarına gelmiş. Nasıl? Nereden? Bunu bilmiyorum; bak, birer birer geçid resmi yapıyorlar. Kinle parlayan gözlerini bana dikiyorlar, dişlerini gösteriyorlar.. — Hep titreyordu. — Hayal görüyorsun! dedim, o beni işitmek istemedi. Ayağa kalktım, pencerelerin perdelerini indirerek sıkı kapadım. — Şimdi bir şeyler görüyor musun? — Hayır! dedi. — Öyle ise soyun yatağına gir. Rahat rahat uyu. Sen uyuyuncaya kadar ben burada beklerim; dedim. O: — Yarın mutlaka açacağım, hazinenin bütün suyunu kuyuya boşaltarak onları boğacağım.. diye soyundu, yatağına girdi. — (Arkası var)

H. Z. Uşaklıoğlu

Balikesirde muhtaç çiftçiye tohumluk dağıtılıyor

Balikesir, (Hususî) — Dolu ve seylâb gibi tabii âfetlerden zarar gören muhtaç çiftçilere tazvizen dağıtılmak üzere Ziraat Vekâletince vilâyetimize 300 ton tohumluk bağday verilmiştir.

— Evet her şey bitti. Şimdi koca köşkte yapayalnızım. Ağlayanlar, ölüden kalan pabuç ve elbiseleri isteyenler, iki gözyaşı tufanı arasında birbirlerine pathcanın pahalılığından ve ud telinin piyasada bulunmayışından bahseden o kadınlar, eркеkler, çocuklar, hattâ hizmetçiler hep gittiler. — Ölünün odasında. İşte yatığı yatak, işte yataktaki vücudu, nun şekli.. İşte ilâçları, işte çiçek dolu vazolar. Kırk sekiz saat evvel satın aldığım, ne zaman koparıldıkları malûm olmayan bu çiçekler hâlâ dipdiri duruyorlar da bir insanın yasasını ilâç olması arasındaki geniş mesafeler kırk sekiz saatin içine nasıl sığabiliyor? — Kırk sekiz saat evvelki gibi gene yavaş yavaş gece başlıyor, Odayı losluk kaplıyor. Gözleri, min ölüdeki bomboş yataktaki biri oluyor.. — (Arkası var)

— Su ne olacak? Nereye gidecek? Kim bilir ne kadar su vardır hazinede.. dedim. — O zaman eğildi: — Bana gell dedi: ben de eğildim, ve yalakten başlayarak biraz ötede bir kuyuya doğru giden bir hark gösterdi: — Bunu kimsese göstermeden ben kazdım. Buradan kuyuya kadar bir su yolu.. — Ayağa kalktı, ben de kalktım. O zaman ikimiz de kuyuya yaklaştık: — Bu kuyuyu belki hiç görmedin. O yıllardanberi terkolunmuş, suyu çekilmiş, kuru bir kuyudur. Üstünde demir bir kapak var. Bir vakitler ona süprüntü dökerlerdi; sonra ondan da vazgeçildi. Onun semtine uğrayan yoktur. Şimdi sana bir sır söyleyeceğim: Ben her kedi vurdukça kimseye göstermeden ölüsünü buraya atardım. Hep evde vurulan kedilerin ölüleri nereye atılıyor diye merak ederlerdi, kimsenin aklına bu kuyuyu gelmedi, orada tam on sekiz kedi ölüsü var.. — Sonra birden bir korku ile beni kuyunun yanından çekti: — Ölüsü var, dedim; yanlış.. Kedilerin yedi canı vardır derler ya.. Benim öldürdüm zannettiğim bu on sekiz kedinin hepsi yaşıyor ve geceleri kuyunun demir kapagını iterek birbirinin arından sürü ile çıkarlar, en basta siyah mel'un kedi, en son da kuyruğu kesik sarı kedi, on sekizi de yavaş yavaş, karanlıkların içinde.. — Birden durdu: — İşte!.. dedi ve elini uzatarak kuyuyu gösterdi: Görüyor musun? — Hayır!.. dedim. — Söylemek istemeyorsun, diye uyarı etti: — İşte! İşte bana doğru geliyorlar. — Sakır sakır titreyordu. Elime yapıştı: — Haydi! İçeriye kaçalım! dedi. — İçeriye girdik. Beni kendi yatak odasına götürdü. Bu odanın da pencereleri bahçeye bakıyordu. Mumu yaktı, oturduk, sapsarı idi ve hâlâ titreyordu. Birden sarsıldı, elini pencereye uzattı, odanın titreşir bir işi vardı. Mumu söndürdü: — Şimdi görüyorsun ya?.. dedi. İşte pencerenin kenarına gelmiş. Nasıl? Nereden? Bunu bilmiyorum; bak, birer birer geçid resmi yapıyorlar. Kinle parlayan gözlerini bana dikiyorlar, dişlerini gösteriyorlar.. — Hep titreyordu. — Hayal görüyorsun! dedim, o beni işitmek istemedi. Ayağa kalktım, pencerelerin perdelerini indirerek sıkı kapadım. — Şimdi bir şeyler görüyor musun? — Hayır! dedi. — Öyle ise soyun yatağına gir. Rahat rahat uyu. Sen uyuyuncaya kadar ben burada beklerim; dedim. O: — Yarın mutlaka açacağım, hazinenin bütün suyunu kuyuya boşaltarak onları boğ

Memleket Haberleri

Balkesirde muhtaç ailelere ekmeklik buğday dağıtılıyor

Her üç ayda bir 2000 kişiye tevziat yapılacak

Balkesir (Hususi) — Balkesir parti binası salonunda vali Recai Güneş'in başkanlığında parti reisleri Pertev Eteoğlu, belediye reis vekili Yunus Vasfi Yücel ve parti idare heyetleri azalılarle mahalle müessesleri ile istişaretle yapılan 41 kurula yukarıdaki ihtiyacı temin eden ve hiç bir yordam geliri bu humnıyan fakir halka bir yardım olmak üzere paraştırmak üzere buğday dağıtılmasını ve bunun büyük küçük farkı gözlemlenmeden bir kişi için yevmiyesi 210 gram üzerinden verilecek kararlandırılmıştır.

Mahalle müessesliklerinde bütün kasabada ihtiyacı temin edilecek durumda 1500 kişi tesbit edilmiştir. Buna 500 adet de her

ay belediyece nakdi yardım yapılan asker aileleri ilâve olunmuş ve muhtacın miktarı 2000 kişiye bulmuştur.

Yapılacak yardımlar her üç ayda bir olmak üzere yeni mahsul idrakine kadar devam edecektir.

İlk parti olarak verilecek buğday miktarı 35 ton tutmaktadır. Bunların mübayaası için hususi muhasebe bütçesinden 2000 lira ayrılmış, Kızılayca 250 lira ve mahalle müessesliklerinden de keza 250 lira verilmiştir. Ayrıca yardım için zengin ailelere de müracaat edilmiştir.

İkinci parti olarak verilecek 35 ton buğday mübayaası edilmiştir.

Tevziat yardımseverler cemiyeti tarafından birkaç güne kadar yapılacaktır.

İzmirde

Mal saklayan, fazla fiatla mal satan birçok esnaf mahkemeye verildi

İzmir (Hususi) — Piyasayı mürakabe teşkilatı tarafından yapılmakta olan kontroller neticesinde her gün ihtikâr suçu ielmahkemeye verilenlerin sayısı gittikçe çoğalmaktadır.

Mürakabe heyeti, ihtikâr yapan esnafın listesini hazırlamış ve bunları derhal milli koruma mahkemesine sevk etmiştir. Bunların adları şunlardır:

Kemerde Hamam sokağında Fatma Kancabakar adında bir kadının elinde 20 kilo ekmekek yakalanmış, bunları fırıncı Rasimden fazla fiatla aldığı söylenmiştir. Kahrmanlarda baldaklı Mümin oğlu Yusuf İndil yüksek fiatla mal sattığından, Keçeciler Anafartalar cadde-sinde 498 numarada mürakibat baylı Hüseyin oğlu Mustafa kibrit olduğu halde satışa çıkarmadığından, Anafartalar caddesinde şekerçi Ali Galib İrmak mahlût pasta, pisküvi satıldığından ve fazla fiatla şeker satıldığından ve mallarının üzerine etiket koymadığından, Bucada Dua tepe sokağında kasap Hasan oğlu İsmail Keskin elinde mevcut yün ve yapılar için beyanname vermediğinden, zahirci Bergamalı Ni-yazi oğlu Saraceddin fazla fiatla arpa ve buğdayı, Tepecikte fırın tezgâhtarı Salâhattin fazla fiatla ekmekek sattıklarından yakalanmışlardır.

Diğer taraftan belediye seyrile-fir başmüfettişliği, Bornovada Demir adında bir şahsa aid 1250 kilo yulaf müsadere etmiştir.

Yulaflar diğer vilayetlerden satın alınmış ve İzmirde satılmak için getirilmiştir. Halbuki İzmir tanzim satış dâhilindedir. Bu itibarla Demir milli koruma mahkemesine verilmiştir.

Edirne belediye reisi seçildi

Edirne (Hususi) — Belediye Meclisi toplanarak yeni reis seçimini yapmışlardır.

Ekseriyetle tekrar Belediye Reisiğine intihab olunan Eczacı Ferid Çardaklı 18 senedenberi Edirne Belediye-sinde Encümen azalıklarıdır. Ferid Çardaklı da ve dört senedir Belediye Reisi-ginde bulunmaktadırlar.

Yeni Reisten Edirne bu defa da canlı bir hareket ve başarı bekliyor.

benziyordu ki. Ve bu genç kız bana hâkim olmasını öyle bildi, bana öyle nüfuz etti ki.

Nüfuzlu bir insan betaetile kırıncıdan maça çalıştım. Kolumu güçle kaldırıyorum, saçlarım üstüne koydum elimi.

— Semahat, biraz sakın ol... Ne vaziyette olduğumu görüyorsunuz! Doktorun, en küçük bir heyecan ve teessürle tikanacağımı söylediğini hatırla.. Ah, bir tikanabilsem, şu hicabdan kızaran yüzüm, ayaklarına çarparak parçalansa.. Fakat Semahat, soğukkanlı olmamız lazım. Sen ne dersin öyle yapacağım. Şimdi başını kaldır, gözlerinin yaşını sil ve bana söyle.. Ne yapayım?

Ağır ağır başını kaldırıyordu. Gözlerinin içi kıpkızıl olmuş. Rengi korkutuyor beni.. Yüzüne yaşlılığı tersim eden o hain çizgiler büsbütün keskinleşmiş..

— Bana, sen söyle Vedad, nasıl hareket etmek niyetindesin! Başımı sallıyorum:

— Hiçbir fikrim yok.. Ben akıntıya kapılmış, kürekleri kırık bir sandala benziyorum. Hislerimin akışı beni nereye götürürse oraya gitmek kararındaydım. Amma artık bu olamaz. Hakkında bir hüküm ver ve bunu bana hemen tebliğ et Semahat! Söyle İstanbuldan gideyim mi? Bu günahlarımı temizlemeğe kâfi gelmiyor mu, intihar etmemi tavsiye eder misin?

«Eder misin?» kelimesi ağızdan dışarı çıktıkça onu kollarımın arasında buluyorum. Kendini kucağıma almıştı.

— Vedad, her şeye rağmen sensiz yapamam. Sen ölürsen ben yaşar mıyım sanıyorsun! İntihar kelime Vedad! Böyle bir co-

Garib bir boşanma davası

(Baş tarafı 1 inci sayfa)

dar evvel birbirleriyle tanışmışlar ve o günden itibaren birbirlerini şilginca sevmeye başlamışlardır.

Nihayet 3 sene evvel bazı şartlarla bu iki genç evlenmişler ve geçen Eylül ayına kadar mes'ud bir evlilik hayatı geçirmişlerdir. Fakat her şey geçicidir. Nitekim bu saadet de bir gün kaybolup gitmiştir. İki genç aralarında olan anlaşmazlığın neticesinde evlilik bir sebeple aykırı hareket ettiklerinden, karıştın müracaatı üzerine mahkemelik olmuşlardır.

Mahkeme salonu epeyce kalabalık, bir köşede gençlerin arkadaşları olan kızıl erkekler bir grup ta herkesin nazarı dikkatini celbediyor.

Duruşma başlayınca ilk önce genç kız ayağa kalktı ve mutad saualerden sonra, Reisin:

«Anlat bakalım kızım, kocandan neden ayrılmak istiyorsun?» Sualine bir avukat edasile şu cevabı verdi:

«— Muhterem reis! Buraya gelmemizin sebebi gayet basit ve sîz de bir celsede karar vereceğiniz bir talâk davasıdır. Kocam olan bu gençle sevdiğim evlendik. Fakat aziz reis! Bundan benim kendisine şursuz olarak bağlandığım anlaşılmasın. Asıl! Çünkü, evlendiğimiz zaman kocamın yüksek tahsilini bitirmesine 2 sene vardı. Babası zengin olduğu için gelirimiz de o kapı idi. İşte ben o zaman kendisine şu şartı koştum: «Seninle evlenirim amma tahsilini bitirmek şartı, şayet bitiremezsem ayrılırım» dedim. O da memnuniyetle kabul etti.

Kocam vasat kabiliyetli bir talebe idi, evlendiğimiz ilk senesi manen ve maddeten çok meşgul oldum ve o sene ikmalle sınıfımı geçtim. O zaman bana:

«— Ah! Şu sene de atlatmam rahat bir nefes alacağım» diyordu. Ben de kendisini teşvik ederdim. Maatteessüf son sene ekseri arkadaşları gibi tahsilini son basamağında sımtta kaldı. Bu sene telâfi eder dedik, babası annesi, ben ve birçok tanıdıkları üstüne düştülerse de geçen seneki aynı aklibete uğramaktan kendisini kurtaramadık. Bu neticeye göre sîzin de reis bir takdir etmeniz lâzımgelir ki aramızdaki bağın kopması lâzım geliyor.»

Dellikanlı ise:

«— Maalesef hâkim bey vaziyet karışım anlattığı şekilde. Kendimi ne kadar sıktım çalıştımsa da muvaffak olmadım. Fakat karımı çok seviyorum, kendisinden aslâ ayrılmak taraftarı değilim. Hem yüksek tahsil diploması olmaması bir insan için kusur mudur? Hiç tahmin etmiyorum. Çünkü; bugün ne diplomamız var ki hayat adamı, iş adamıdır ve dünyanın parasını ka-

cukluk yaparsan hepimizi mahvedersin!

— O halde buradan gideyim!

— Ooh, senden ayrılamam.. Seni görmeden yapamam?

— Unutma ki, burada kalmam daha fena olacaktı!

— Hakkısın! Lâkin Gönül ne olacak.. Senden ayrıldığı için yavruma bir şey olursa.. İki aradayım, ooh, ne korkunç vaziyet. Bir tarafta kızım, bir tarafta sen..

— Beni unutturmağa çalışın! Ben muvakkat bir zaman için seyahate çıkmış olurum. Gaybubetin sırasında, Gönülü idare edin. Mümkünse onu..

Hiçkırıklar boğazımda düğüm leniyor. Onun başkasının olmasına nasıl tahammül edebilirim? Kırık bir sesle cümleyi bitiriyorum:

— Başkasına verin! Gençtir, unuttur.

— Ya sen?

— Ben.. Ben mi? Ben zaten mahvolmuş bir adamım. Bir tarafta çekilir, derdimle, iztirabımla başbaşa kalırım. Düşün ben nele tahammül etmedim? Şimdi İstanbuldan kalbimde iki yara ile uzaklaşacağım. Yalnız beni affettiğini, mazur gördüğünü söylemeni istiyorum. O, o kadar sana benziyordu, o, o kadar sendi ki Semahat, onu Gönül diye değil sen diye sevdim.

İslak yanaklarında dudakları. mi dolaştırıyor, saçlarını kokluyorum.

— Biz dünyanın en müthiş hallesini oynadık Semahat! Daha rollerimiz bitmedi. Bu haileye bir de netice lâzım! Ben gitmiyim.

— Ben ne yapacağım! Gönül ne olacak!

Hergün

(Baş tarafı 2 nci sayfa)

yularak anlaşılmasına tam olarak kâfi gelmedi ve şimdi hükümeti meydana bulunan kâğıd paranın bir kısmını yalnız harb dolayısıyla çok, pek çok, pek haksız kazanç temin etmiş olanlara yüklenecek bir vergi yoluyla geri çekmek kararını vermiş görüyoruz.

Varlık vergisi hükümetimizin alacağı tedbirlerin yalnız mali sahaya taallük edenini gösteriyor. İktisadi ve zirai sahaya ilgilendirenleri ise büyük bir küll teşkil ediyor. Her şeyden evvel sabit geliri vatandaşlara elden gelen her yardımın yapılması kararı da bu tedbirlerin arasında en mühim yer alıyor. Sıra geldiğinde bu kararlardan ayrı ayrı bahsetmek fırsatını bulacağız. Şimdilik çok mühim gördüğümüz bir noktaya işaret edelim:

Toprak mahsullerine el konulması usulü aynen kalmaktadır.

Bu noktayı büyük bir zevk duyarak müjdeleyorum.

Saracoğlu hükümeti bu kararı verdiği zaman bütün memleket alkışladı, sonra da bu kararın beklenen ucuzluğu getirmediği görülünce kararı tenkid edenlerin çıkması başladığı görüldü.

Biz bu kararı memleket hesabına çok hayırlı olarak görmekte soluma kadar sebat ettik, ve kararı tenkid edenlerin çok aceleyle kapıldıklarını söyledik ve defalarca yazdık ki, bu karar asil meyvasını gelecek yıl verecektir.

Başvekâlimizin dilinden öğreniyoruz, ki köylü toprağına yapışmıştır, gelecek yıl belki bir misli fazla mahsul elde edecektir. Bu fazlalık da beklediğimiz ucuzluğa yol açacaktır.

Ekrem Uşaklıgil

zantıyorlar, şanı ve şöretide yerinde. Öbür tarafta ise muhtelif üniversitelerden diplomaları almış nice işsizler elleri bögürlerinde bekliyorlar. Karıma vâdediyorum kendisini bir yüksek tahsil adamın karısı gibi yaşatacağım. Kendisi de zaten fakir bir ailenin kızıdır.» demiştir.

Genç bayan cevap olarak şunları söylemiştir:

— İmkânı yok hay reis! Bu bir prensip meselesidir. Verilen söz tutulmalıdır. Fakir oluşum da buna bir mani teşkil etmez.

Reis bu garib boşanma davasını şöyle karara bağlamıştır:

«— Sebeb gayet basit ve zayıftır. Tarafların boşanma imkânı vardır. Bunun için kendilerine bir sene uyuma müddeti veriyoruz. Şayet bu müddet zarfında ihtilâf kat'i bir neticeye bağlanılmazsa o zaman icabı görülecektir.»

SADİ TEK TİYATROSU

Halide Pişkin birliğle
Beşiktaşta bu gece
Sütlüce Piyas 3 perde

— Sen, beni yaratmak mucizesini gösteren kadınsın! Kendi iztirabını içinde boğabilir, kızına hâkim olabilirsin! Öüne genç bir sevgili çıkarmak ve onu meşgul etmek faydalı olur.

Saçlarını okşuyor.

— Zavallı Vedad!

Hakikaten çok zavallıyım. Gözlerim artık kaskatı değil. Ağlıyabiliyorum. Ağlıyabilmek insanın içinden sürtünüp geçen o ilk his ne güzel şey..

Demek son defa birbirimizin kolları arasındayız. Ömrümün üçüncü safhası başlıyor. Son perde.. Haydi bakalım, Allahın günahkâr aktörü, bitir şu faciayı.. İlk ve tuzlu göz yaşlarıyla yıkanmış dudaklarını doya doya öpüyorum.

— Beni affettiğini söyle Semahat!

— Ben seni kabahatli bulmamıştım Vedad!..

— Ne büyük kadınsın, ne asil bir kalbin var. Beni iyiliğinle kahrediyorsun!

Kolları boynumda düğümleniyor.

— Gene mi yolculuk, gene mi ayrılık, gene mi gurbet, gene mi hasret!

— Bu seferki uzun bir yolculuk sevgilim!

— Ne zaman döneceksin?

— Hiç dönmek daha doğrudur..

— Ben seni görmeden ne yaparım?

— Ben ne yapacağım! Düşün ki, ben yapayalnızım.

— Ellerini saçlarımda dolaştırıyor:

— Zavallı çocuğum!

Başımı omuzuna koyuyorum.

Bulmacamız : 25 (16)

Banlardan 30 tanesini hallederek bir arada yollu okuyularımızdan 80 kişiye hoşlarına gidecek hediyeler vereceğiz.

1	2	3	4	5	6	7	8
1							
2							
3							
4							
5							
6							
7							
8							

Soldan sağa doğru:

- 1 — Patiskannın arkadaşı (8).
- 2 — Bir ölçüye (8).
- 3 — San'at (2), Müstümanların ibadeti (5).
- 4 — İngiliz bayanı (3), Motörlü max. na (4).
- 5 — Müvâharen (6).
- 6 — Masalların korkunç bir sıması (4).
- 7 — Bilgine (5), Bir hayvan (2).
- 8 — Hangi şahsın (yed) i (8).

Yukarıdan aşağıya doğru:

- 1 — İnsana nazır et (8).
- 2 — Bir yıldız (4), Mensubiyet edili (2).
- 3 — Erkek (2), İp (5).
- 4 — Avrupada bir nehir (3), İstama bulda bir semt (4).
- 5 — Bul'an, İhtira eden (8).
- 6 — Bir tebli saati (6).
- 7 — Bir azamızı (4), Bir renk (2).
- 8 — Vekâlet (8).

RADYO

PERSEMBE, 12/11/1942

7.30: Saat ayarı, 7.32: Vücutumuzun çalıştırılması, 7.40: Ajans haberleri, 7.5 Karışık program (Pl.), 12.30: Saat ayarı, 12.33: Karışık program (Pl.), 12.45: Ajans haberleri, 13: Bayan okuyucularımızdan fasıl şarkıları, 18: Saat ayarı, 18.03: Sa eserleri, 18.20: Karışık program, 19: (Ziraat saati), 19.15: Dans müzigi (Pl.), 19.30: Saat ayarı ve ajans haberleri, 19.45: Serbest 10 dakika, 19.55: Eskic kanto ve türküler, 20.15: Radyo gazetesini, 20.45: Halk türkükleri, 21: (Evin saati), 21.15: Müzik sohbetleri, 21.45: Radyo senfonisi orkestrası, 22.30: Saat ayarı, ajans haberleri ve borsalar.

TİYATROLAR

İstanbul Belediyesi
Şehir Tiyatroları
Komedi Kısım

Bu akşam saat 20.30 da
ASRİLEŞEN B A B A
Yazarı: Spiro Melas
Türkçesi: A. Hacıopolos

Dram kısmı
Bu akşam saat 20.30 da
NUH
Cumartesi ve Pazar günleri 15. matine

«Son Posta»nın edebi romanı: 158

Erkeği kadın yaratır

YAZAN: NUSRET SAFA COŞKUN

Bu kabahat benim değildir. Gönülün de değil!

— Doğru, üçümüz de kabahatsiziz. Kabahat tabiatla.. ben yaşlıyım, kendimi sana vermemekte inad ettim. Sen ruhundaki boşluğu doldurmak mecburiyetindeydin, nasıl beni ihtiyarlamış bulup benden soğudunsa, yarın Gönülün de aynı şekilde senin karşında ürperceğini düşün!

Bir şeyler söylemem lazım daha.. İkimiz de iztirab içinde kıvranıyoruz. Ben büsbütün berbat vaziyetteyim. Üstelik günahkârim, mahcubum. Söylediklerine itiraz edemem. Bu sözleri en acı hakikatin ta kendisidir.

— Peki Semahat, dedim.. Münakaşa ve mücadele etmeğe taktim yok. Kararı da senin vermen lazım geliyor: Ne yapmalı? Hareket etmemi istiyor.

— İçinde koltuğunun altında gizli bir kutu var mı? Bilmiyorum.

«GENÇ»

— Bu kutuyu açarsan, içine ne yazdığını göreceksin. Benim de içindeki iztirabımla senin de aynı şekilde başlasan.. Bir gün heycan kalbimi durdurdu. Bundan daha büyük..

tırab ve heyecanı nasıl bulacağımız doktor Muhittin?.. Kalbim neye durmuyor; bu günahkâr vücud, çivisinden kurtulmuş köhne bir direk gibi niçin şu zavallı kadının ayaklarına devrilmiyor? Elimi alınma götürdüm. Sırsıklam oldu. Bir kovaya daldırdım sanki..

En içli bir sevgi ile bağlı olduğum kadın, şimdi şayanı merhamet bir insan halinde.. O bana, elinde olmayarak çok iztirab çekti. Fakat ben öyle bir mukabelede bulundum ki, onun hayatında pek masumane oynadığı meş'um rolü gölgede bıraktım. Ona kızile ihanet etmek gibi bir cürüm işledim. Ben içreç bir adamım. Başka birini sevmek, hiç şüphesiz bu kadını bu derece sarsmayacaktı. Bizi bu kadar zayıf yarattığı, bazan içimize, bizden büyük, mukavemet edemeyeceğimiz hisler soktuğu için tabiat te kabahatli. Ben, yıllarca elem ve keder içinde yalnız bir sevgilinin hayalile yaşamış, gençliğini beyhude harcamış ben, serazad, çilgün, hisleri kaypak bir insan enkazının temeli üstüne, yeni bir şahsiyet kurmağa çalışmış ben, nasıl olur da bu fırtınalı hayat arasında sağlam bir rota tutabilirdim? Bombos öle beniye ruhmda esen kavurucu rüzgâr bana bir pınar başı arattı. Bu pınardan kana kana içmek istedim, sevdim. Amma Gönülü sevmemeliydim. Bu benim kusurum mu? O ne kadar

— Bana, sen söyle Vedad, nasıl hareket etmek niyetindesin! Başımı sallıyorum:

— Hiçbir fikrim yok.. Ben akıntıya kapılmış, kürekleri kırık bir sandala benziyorum. Hislerimin akışı beni nereye götürürse oraya gitmek kararındaydım. Amma artık bu olamaz. Hakkında bir hüküm ver ve bunu bana hemen tebliğ et Semahat! Söyle İstanbuldan gideyim mi? Bu günahlarımı temizlemeğe kâfi gelmiyor mu, intihar etmemi tavsiye eder misin?

«Eder misin?» kelimesi ağızdan dışarı çıktıkça onu kollarımın arasında buluyorum. Kendini kucağıma almıştı.

— Vedad, her şeye rağmen sensiz yapamam. Sen ölürsen ben yaşar mıyım sanıyorsun! İntihar kelime Vedad! Böyle bir co-

Başvekilimizin tarihi nutkunun metni

(Baş tarafı 4 üncü sayfada)
yardım dışı olduğu muhakkak
tır.

Yardıma muhtaç olanlar

Şu halde, 80 kışur şehirde oturan 1,800,000 kişiden, yalnız 600,000 i yardıma muhtaç demektir.

On binden az nüfuslu şehirlerin zirai siması daha ileridir. Onun için, buralarda oturanların yardıma muhtaç olanların yekünü 3-4 yüz bini geçmez.

Ankara, İstanbul, İzmir şehirlerine gelince, istatistiklere göre, bir milyondan az olan bu üç şehrin nüfusuna bir artma payı ilâve edilerek, yekünü 1,100,000 olarak kabul ve bunun, 500,000 ni yardımdan müstağni addettik ve böylece yardım edilmemesi lazım gelen vatandaşların yekününü küçük şehirlerde 400,000, ortalarında 600,000, üç büyük şehirde de 100,000 olarak ceman 1,600,000 tahmin etmek suretile her halde hakikatin civarında bir vakam kabul etmiş olduğumuzuma inandık.

Şimdi, en mühim iş, pahalılıktan en çok muztarib olan bu bir buçuk milyondan fazla olan halkın tesbiti idi. İlk nazarda, bize, pek zor görünen bu iş istikametinde çalışırken, müşahede ettiğimiz bazı kolaylıklar, bizim cesaretimizi arttırdı.

Maksadımız

Maksadımız, büyük, küçük, şehirlerde oturan dar ve sabit gelirli olanların bulmak ve tesbit etmektir. Resmî istatistikleri tetkik ederken gördük ki, umumi bütçeden maaş ve ücret olarak geçinen insanların adedi, 110,000 dir. Bunları, karı ve çocuklarla beraber 500,000 olarak kabul ettik. Yetim, dul ve mütakaidlerin yekününü de 60,000 bulduk. Ve bunların çoğu, tek nüfustan ibaret olduğu için, onları da 100,000 olarak kabul ettik. Bundan sonra, mahalli idarelerle belediyelerin, devlet iktisadi teşekküllerinin ve mülhak bütçelerin ücretli veya maaşlı olarak istihdam ettikleri memurların yekününü aradık.

1,600,000 olarak kabul ettiğimiz, dar ve sabit iradi nüfusunu 1,300,000 ninin, kolayca tesbit edilmiş olduğunu gördük. Ceriye hiç bir maaş ve ücretle alakası olmayanlar yüz bin kişi kalıyor. Bunların, merkezden tesbiti mümkün olmadığı için bir an evvel de tesbit edilmeleri icab ettiği için kaymakamlardan ve belediye reislerinden oturdıkları şehirlerdeki dar ve sabit iradlı insanlardan, eklemek ve gıda tedarikine kuvvetleri yetmişimi vatandaşların adedlerinin tesbit edilerek bildirilmesini istedik. Böylece, bir taraftan bunları yapar ve dar ve sabit gelirli vatandaşlara yardım sahanı çıkarırken diğer taraftan bu vatandaşlara nasıl ve ne kadar yardım edebileceğimizi araştırmaya başladık. Gerek bu yardımın temin ve gerek iktisadi buhranı karşılamak için, üstünde, bir karara vâal olduğumuz mevzular şunlardır:

1 — Elbiselik kumaş ve ayakkabı.
2 — Hububat.
3 — Bulgur.
4 — Pirinç.
5 — Yağ.
6 — Şeker.
7 — Kumaş.
8 — Kömür.
9 — Varlık vergisi.

1 — Elbiselik kumaş ve ayakkabı:
Umumi müvazene, mülhak bütçeler, hususi idare ve belediyelerle iktisadi devlet teşekküllerinden tutarı 140 liraya kadar maaş veya ücret alanlara hem kendileri, hem de karıları için birer kat elbiselik kumaş, bundan yukarı maaş alanlara da yalnız kendileri için birer kat elbiselik kumaş vermek istiyoruz. Bundan maada yalnız umumi müvazene ve mülhak bütçelerden aldıkları maaş ve ücret tutarları 75 liradan az olan memurlara ayrıca birer ayakkabı vermek niyetindeyiz. Gerek kumaşlar, gerek ayakkabıları parasız olarak verilecektir. Bu eşyalar süratle hazırlanmaktadır. Tevzi ve takvim için talimatı da yapılmıştır.

Ayakkabı tevziati iki ay sonra başlayacak ve senesi içinde ikmal edilecektir. Kumaş tevziatına gelince: Erkek kumaşlarının Kânunusanide tevziine başlanacak ve tevziat üç ayda hitam bulacaktır. Kadın kumaşlarının tevziatına kezaik Kânunusanide başlanacak bu da sekiz ay içinde hitam bulacaktır. Bu tevziatın her üçünde İzmir, İstanbul ve Ankara şehirleri sona bırakılmıştır. Bu iş için hazırlanan kanun lâiyhası da Meclise verilmiştir.

2 — Hububat:
Geçen baharın son ve yazın ilk günleri büyük hububat sıkıntısı içinde geçiyordu. Önümüzdeki yılın hububat sıkıntılarını bir dereceye kadar önleyebilmek için muhtelif istikametlerde çalışmaya başladık.

a) İngiliz ve Amerikalılardan hububat istedik.
b) Hariçten tedarik edilecek hububat için nakil vasıtaları aradık.

c) % 25 kararını aldık.
a) İngiliz ve Amerika sefirleri tarafından vâdedilen 15 ser bin tonluk buğdaylar getirilip teslim edildi. Bundan maada İngilizler ayrıca 7,800 ton arpa vâdettiler. Bunun yarısından fazlası bugün bize teslim edilmiş halindedir. Amerika, verdiği 15 bin tondan ayrı olarak, 6 bin ton buğdayı, iare kanununa tevfikân Amerika da emrimize hazır tutuyor. Bir vapurumuz bugünlerde bu buğdayı almağa gidecek. Bu istikametteki İngiliz ve Amerika yardımının devam edeceğini ümid ediyoruz.

b) Nakil vasıtası tedariki için her tarafı bir den baş vurduk. Portekiz limanlarındaki Alman vapurlarını satın almağa teşebbüsümüz muhtelif safhalar geçirdikten sonra Portekiz hükümetinin muvafakati istihsal edilmediği için sukut etti. İsvetçen vapur tedariki konuşmalarımız devam edip gitmektedir. Bu konuşmaların müsbet bir neticeye varacağına emin olmak mümkün görünmüyor. Amerikadaki Panama bandıralı vapurların satın alınması teşebbüsü de henüz kat'i safhaya girmemiştir. Fakat bütün bunlara mukabil Fransa ile muharibelerin nâlmâmâtı altında yapılan bazı Fransız vapurlarının tarafımızdan kiralanması müzakereleri kat'i ve müsbet bir neticeye varmak istidamı göstermiştir. Fakat henüz kat'i ve müsbet neticeye varmış değildir. Maalesef son hâdiselerin bu işimize zarar vermesi ihtimali çoktur. Şayed muvaffak olursak hemen memleketteki buğday stokunu beslemeye çalışacağız. Bu böyle olmakla beraber yardımların yapılmamasını ve vapurların temin edilmemesini gözönünde bulundurmak ve sarfiyatı buna göre tanzim etmek her halde ihtiyar ve hesablı bir harekettir.

c) % 25 ler. Hububat hakkında % 25 kararını alırken bu yüzden elimize geçecek hububatla hem orduyu, hem büyük şehirleri, hem darlık mıntakalarını do yurduktan sonra her yerde tanzim şartları yapabilmek için elimize kâfi hububat geçeceğini ümid ediyorduk. Çünkü istatistikler, Türkiye hububatını 7-8 milyon ton olarak gösteriyor ve biz de bu hesabdan elimize hiç değilsa bir buçuk milyon ton hububat geçireceğimizi ümid ediyorduk. Halbuki evdeki pazar çarşıya uymadı. Ve neticede gördük ki, çiftçilerin hükümette borçlandığı 600 bin tonu zor tutuyor. Bu iki rakam arasındaki fark, sadece istatistik rakamlarının mübalâğalı tesbit edilmiş olmasından neş'et etmiyor. Daha ziyade gene çiftçilerden intihab edilen subaşlarının pek tabii olarak çiftçiyi korumak arzularından ileri geliyordu. Benim duyduklarım ve gördüklerimden edindığım kanaate göre, bu borçlandırma işi tekmiil mahsulü itibarile % 3 veya % 5 ağır, % 10 veya % 15 mutedil, üst tarafı da tamamen hafif olarak tesbit edilmiştir. Ve bu fark, hismayeli olduğu muhakkak olan tesbit hatası olmaktan ziyade, tesbitin, mahsulün yeşil devrinde yapılmış olmasından ileri gelmiştir. Bu fark, mahsulün bozulmasından dolayı bazı mahdud yerlerde çok ağır bir durum yaratmıştır.

3 — Bulgur:
Buhranın ve pahalılığın en ağır yükünü taşımakta olan dar ve sabit gelirli vatandaşlara çok ucuz fiatla bulgur vermek kararını aldık. Bulgurlar hazırlanıyor ve yekünü 15-16 milyon kiloya ulaşacaktır. Öyle sanıyoruz ki, beş nüfuslu bir aileye, her ay beş kilo bulgur vermek imkânını elde edeceğiz. Bu istikamette yapılan mesai hayli ilerlemiştir. Ordun da kendi bulgurunu ayrıca hazırlamaktadır.

4 — Pirinç:
Pirinç için aynı şeyi düşündük. Memleket dahilindeki pirinçlerin % 15 şini tayan ettiğimiz fiatla, hububatta olduğu gibi, satın alıyoruz. Bu pirinçin bir kısmını orduya, mühim bir kısmını da pahalılık kurbanlarına, mal olduğuy fiatla dağıtacağız. Umuyoruz ki, kendilerine vereceğimiz pirinç miktarı, bulgurun rubundan az olmayacaktır.

5 — Yağ meselesi:
Bugün memleketinde mevcut buhran, garib olduğu kadar yersizdir. Daha dün, memleketinde hemmiyetli bir zeytinyağı stoku bulunduğunu herkes biliyordu. Yaklaşan yeni sene mahsulünün de fena addedilmesi lazım geldiği söyleniyordu. Böyle olduğu halde, zeytinyağı fiatları birdenbiri fırladı. Bu fırlayışın günahını da, buğday ve diğer gıda maddelerine yüklemek istiyorlar. Bu iddia doğru olsaydı, yağından sonra birer gıda olan zeytinyağı gibi mühim bir kısmı ha-

memnun edici bir tarzda muntazaman ödemektedir. Köylünün borçlandığı miktarın azlığından doğan endişeyi köylünün borcunu muntazaman ödemekte olmaması büyük nisbette izale etmiştir, son birkaç ay içinde hariçten de (50) bin tona yakın buğday getirttik. Bugün, hububat vaziyetimiz endişelerimizi kısmen telâfi etmekle beraber her çeşid fiat manevrasına müsaad bir şekilde degildir.

Görülüyor ki, bu % 25 lei, elimize, her çeşid manevrayı yapmağa müsaad bir miktarda vermemiştir. Bu yüzden ve bir de biraz evvel arzettiğim, belediyelerin ölçüsüz ve hesabsız talepleri yüzünden buğday fiatları almış yürümüşür. Filvaki elimizdeki miktarla piyasaya müdahale etmiş olsaydık, fiatlarda geçici bir selâh yaratabilecektik. Fakat biz bunu yapmadık. Ve elimizdeki hububatı, daha kara gün için saklamağı tercih ettik. Fakat bu intizar devresi devam ederken İzmir, İstanbul, Ankara ve Zonguldak için kendilerine buğday tedarik hususunda tesbit ettiğimiz tarih yaklaşmağa ve böylece yeni bir fiat artması tehlikesi kendini hissettirmeye başladı.

6 — Şeker meselesi:
Mevcudu tamamen hükümet elinde bulunmasın rağmen, şeker işi, memlekette seri adımlarla bir buhrana doğru koşmakta. Çünkü,

a) Türkiye de istihlak edilen şeker miktarı, son senelerde 100 milyon kiloyu geçmiştir.

b) Bu sene, köylümüzün eline bolca para geçtiği için istihlak 100 milyonu çok aşacağı muhakkaktır.

c) Bu sene şeker mahsulümüzün 50 milyon kiloyu bulabilmesini âdetâ memnuniyetle karşılayacağız.

d) Hariçten şeker tedariki imkânları, gün geçtikçe zayıflamaktadır. Bu hakikatleri herkes bildiği için, memlekette şeker satışını eskisi gibi serbest bırakacak olursak, birkaç hafta sonra hastalar için bile şeker bulmak mümkün olmayacaktır. İşte, bu hakikatleri gözönünde tutan hükümetimiz, muhakkak bir buhranı bir dereceye kadar karşılamak için şu tedbirleri almakta mutabik kalmıştır:

a) Buhrandan muztarib olan 1,600,000 vatandaşa bugünkü fiatla her ay nüfus başına 600 gram şeker dağıtmak.

b) Gelecek sene pancar miktarını arttırmak ve pancar çiftçisini de memnun etmek için, onların bu sene getirdikleri her 100 kilo pancar için, kendilerine birer kilo şeker vermek istiyoruz.

Geri 30 milyon kilo şeker kalıyor. Bu miktar memleket ihtiyacının üçte birini teşkil etmektedi. İşin bu düğümli noktasını bugüne kadar gözemedük.

7 — Kumaş ve iplik meselesi:
Bugün, bu iş hakkında ağır dan ağza, kulaktan kulaga dolayan cümleler şunlardır. El tezgâhlarının adedi saçılacak derecede artıyor. Evinde dört tezgâh olan kimseler kolaylıkla zengin oluyorlar. Hatta iki tezgâh olan kimseler kolaylıkla zengin oluyorlar. Hatta iki tezgâh olan bir adam, bunları çalıştırmak lüzumunu dahi duymaksızın, kendisine çok ucuza verilen iplikleri satmak suretile, rahat rahat geçiyor. Çok ucuza verilen devlet kumaşları, elden ele geçerek, dört beş misli daha pahalı halka satılıyor. Kazanım büyüklüğü birçok suistimallere yol açıyor. Acaba, başkalarının haksız yere kazandıkları bu paraları devlete kazandırarak daha iyi olmaz mı? Bu sözlerin, her hangi bir hakikatî ifade ettiğine şüphe yoktur. Bugün devlet elinde işliyen müesseselerin pek çoğu zararlı işler bir vaziyete düşmüştür. Bu yolda devam, bizi kapanması zor açıklarla karşı karşıya bırakacağı kadar iktisadi mezhebizme olan devletçiliği de hırpalıyacağı için çok tehlikelidir. Buna rağmen, biz devlet işlerinde, bir fiat intibakına gitmeden, daha mahzurulu olduğuna kanîiz. Onun için, müesseselerimizi, sadece zararlı işler bir halden çıkaracağız, çok mahdud ve mütevazı bir kârla iktifa etmeyi, daha doğru bir yol sayıyoruz. Onun için, selâmeti, daha ziyade takvim ve tevzi vollarının islahında

görüyoruz. Nitekim, bundan sonra kurtarmaya çalıştığımız 1,600,000 vatandaşın, parasız verilecek miktar haricinde, tarafımızdan tesbit edilecek kumaş ihtiyacını resmi fiatlarla, kendilerine sağlan ve kontrollü yoldan temine çalışacağız. Geri kalanlar için, daha emin bir yoldan aramağa devam edeceğiz.

8 — Kömür meselesi:
Bugün, her tarafta bir kömür sıkıntısı hissolunuyor. Geçen sene kısa, 250 bin tonluk bir stokla girmiştik. Bu seneki stoku -müz 50 bin ton bile degildi. Bundan başka, şimendifer nakliyatının artması, fabrikaların gece, gündüz çalışmaları ve kömür istihsal eden âletlerin biraz daha yıpranması, kömüre olan ihtiyacı hergün artırmaktadır. Bunlar, geçen seneye nazaran zayıf yerlerimizdir. Kuvvetli yerlerimiz de şunlardır:

a) Geçen sene, kömür ocakları iki ay işliyemez bir hale gelmişti. Bu sene aynı halin tahaddüs etmemesi için daha tedbirliyiz.

b) En mühim kömür ocakları, birkaç tünelden geçen bir dekoliv hattı ile limana ve şimendiferlere bağlanıyor. Bu iş, Kânunusanide bitmiş olacaktır.

c) Bu seneye kadar, kışın kömür almağa giden vapurlar, dalgalı havalarda barınacak yerleri olmadığı için, işlerini yarım bırakarak İstanbula dönüyorlar ve böylece çok kıymetli, çok zaman kaybediyorlardı. Bu sene, Ereğli limanını kısmen temizledik.

Böyle fırtınaya tutulan kömür vapurlarına barınacak bir liman temin etmeye de vakit kaybının önüne geçmeye çalıştık. Bü tün bunlara rağmen, kömür buhranı bertaraf edilemezse ki, edilemeyeceği anlaşılmaktadır. Kömür sarfiyatının tahdidî için tedbirler hazırladık.

Kömür işinde, en mühim bir mesele de, fiat meselesidir. Zonguldak madenleri, birkaç sene zararla işliyen bir müessese haline almıştır. Küçükten başlayan bu zarar, bu sene tahammül edilmez bir yekünü varmıştır. Müesseseyi bundan kurtarmak için, fiatlara zam yapmak zaruretinin duyuyoruz. Elyevm kömür, devlet müesseselerine, tonu 14 liraya, hususi müesseselere de 9 kışur liraya veriliyor. Hem müesseseyi zararlıdan kurtarmak, hem de ufak bir amortisman temin etmek için, bu fiatları 21 liraya çıkararak icab etmekte olduğuna kanî olduk. Daha ziyade isınmak ve ısıtmak için kullanılan kok kömürlerinin fiatında bu sene için bir değişiklik yapmayacağız. Yukarıda tekrarladığımız 1,600,000 vatandaşa kömür tedarik etmeleri yolunu mümkün olduğu kadar açık tutacağız.

Arkadaşlar,
Müsaade ederseniz daha geniş ve umumi mahiyetli halz olan varlık vergisine girmeden evvel, buraya kadar izaha çalıştığımız karar ve mütealemlerimizin ruhunu birkaç cümle hülasâ edeceğim. Haftalarca araştırma ve müzakerelerimize, üç büyük mana, hükümetimize rehberektir: Adalet, emniyet, tatbik kabiliyeti.

A) Adalet aradık. Onun için bütün dikkat ve ihtimamımızı, bu buhranın en ağır yükünü çeken, 1,5-2 milyon vatandaş etrafında topladık.

B) Emiyet aradık. İstedik ki, bu yapağımız iyilikler, sulistimal edilmesin ve tipki maas verilir gibi verilsin. Nasıl bir adam iki maaş alamıyor ve nasıl bir memur maaşsız kalmıyorsa, yapağımız iyilikler de, öyle kat'i ve emin bir yoldan yapılsın. Nitekim, daha şimdiden bu istikamette talimatlar hazırlanmış bulunuyor.

B) Tatbik kabiliyeti aradık. Elimizde olmayan hiçbir şeyi vadedemedik. Sadece elimizde bulunan veya bulduğumuz emin olan şeyleri vadedtik. Ayakkabı, kumaş, buğday, bulgur, pirinç, yağ, şeker, hep elimizde mevcut olan mallardır.

Onun için, bu kararlarımızın yürüyeceğine ve hissolunacağı bir sadâh yaratacağına eminiz. Vakti, elimizde olmayan hiçbir şey, vadedmedik. Fakat yapağımız iyiliklerin, buna mübnhasır kalacağını ifade etmiyoruz. Bilâkis, elimize imkânlar geçtikçe, vereceğimiz malların miktarını ve nev'ini arttırmak, çoğaltmak ve bugün için tatbik sahasını teşkil eden, bir buçuk, iki milyonluk vatandaş miktarını çoğaltmak emelindeyiz. Elverir ki, yeni imkânlar yeni iyiliklere yol açsın.

Bu işlerin haricinde kalan yer-

lerde de fiatları başıboş bırakmayacağız. Az çok faydasına emin olduğumuz herhangi bir kararı almak ta aslâ tereddüd etmiyeceğiz.

9 — Varlık vergisi:
Arkadaşlar,
Alemlümün eşya fiatlarının bugün kü delice artışında fiylakî istihsal azlığına, ithalât noksanlığına, yanlış tedbirlerin bilhassa doymak bilmiyen hirsın ve ihtikârın geniş hisseleleri vardır. Fakat bütün bunların tesiri kadar diğer bir vaktâ vardır ki o da tedavüldeki Türk parasının mütemadiyen artması ve 700 milyona çok yaklaşmış olmasıdır. Nisbeten ufak derlere ilâç aranırken bu büyük yarayı ihmal etmek bittabi dağru olmazdı. Onun için diğer işlere beraber bütün dikkat ve ihtimamımızı bu yara üstüne toplamamızı ve bir ilâç bulmayı en ön. de gelen bir vazife saydık. Bu iş için tek yol tedavüle çıkan paranın bir kısmını vergi olarak geri çekmekten ibarettir. Ve bu geri alış başlıca herb yıllarında çok parazanmış olanlardan yapılmalıdır, ve yalnız bir defaya mahsus olarak alınmalıdır. Mülahazalara binaen bu iş için bir kanun lâiyhası hazırlamak zaruretinin duyduk. Uzun tetkiklerden sonra hazırlanan bu kanun lâiyhası başlıca üç matriktan para toplıyacaktır. Bu matriklar ehemiyet sırasıyla şunlardır: Tüccarlar, emlak ve akar sahipleri büyük çiftçilerdir.

Herb yıllarında en çok parayı tüccarlar kazandıği için bu varlık vergisinin en büyük yükünü bittabi onlar taşıyacaktır. Esasen nevilere sınıflara ve zümrelere ayrılmış bulunan ve verdikleri vergi ve yaptıkları iş malûm olan bu sınıf men supları halkında kazandıkları paraların komisyonca takdir edilen bir kısmını vergi olarak istemekte tereddüd duymuyoruz (Akkışlar) ve beş yüz liradan aşağı bir mükellefiyet teldif etmemiş olduğumuza göre fakirleri ve zayıfları bu vergiden tamamen muaf tutmaktayız. Bu vergi münasebetle yaptığımız tedbirlerde büyük tüccarların ve bazı zümrelerin vergiden kaçınmak yolunu nasıl bulmuş olduklarını gö-rerek hayret ettik ve istikbalde bu gibi vergi kaçakçılıklarına meydan vermemek için tedbirler araştırıyoruz. (Bravo sesleri)

Bu vergi için ikinci matrihamız hanlar, hamamlar, apartmanlardır. Bunların sahipleri bu vergi ile mükellef kılınıştır. Yalnız aldıkları senelik kira yekünü 2,500 lirayı tevazü etmese bunlar için bir mükellefiyet yoktur. Bu miktarı geçiyorsa bunlar komisyonlarca tayin edilen parayı ödemeğe mecburdurlar.

Üçüncü matrih büyük çiftçilerdir, büyük çiftçiden kasıd 500 lirayı hiçbir işine halel getirmeden verebilecek çiftçilerdir. Bunlar mükellefleri ve bu mükellefler hiçbir zaman bir çiftçinin varlığının yüzde beşini tevazü etmiyecektir.

Verginin şahıslara göre miktarını alıştır kişilik komisyonlar tesbit edecektir. Bu komisyonlara vali ve kaymakamlar riyaset edecek, defterdar veya mal müdürleri de maliyeyi temsil edecekler, diğer dört âza halk tarafından intihab edilmiş olan belediye, ticaret odası âzaları meyanından seçilecektir. Bu komisyonların verdiği kararlar kat'i ve nihaidir.

Bu verginin tesbiti ve tahsili için zaman, geniş olarak bırakılmamıştır. Çünkü bu işi, para kuvvetiyle suistimallere yol açılmasından ve her çeşid tevzivatın korumak yolunu tutmayı hayırlı bulduk. Onun için zamanı dar tuttuk. Bu sebeblerle vergilerin tesbit ve ilanı için 15 gün koyduk. Bunu takip eden 15 gün içinde tahsil şart koyduk. Bu müddeti takip eden birinci haftada yüzde bir fazlası ikinci haftada ise yüzde iki fazlasıyla tahsil şart koştuk.

Parayı vermeyenler için bir taraftan tahsil emval kanununu harekete geçirmekle beraber diğer taraftan mükellefleri aemele teşkilâtına göndermeli hem işçi tedariki hem de para tahsilini kolaylaştırıcı müeyyideler addettik. (Akkışlar)

Bu kanun ile talib ettiğimiz hedef tedavüldeki paraları azaltmak ve memleket ihtiyaclarımıza karşılık hazırlanacaktır. Bu böyle olmakla beraber bu kanunun tabikinden, Türk parasının kıymetlenmesi, muhtekirler üzerinde toplanan halk buğzunun sünmesi, vergileri ödemek için bilzarure satışa çıkarılacak malların fiatlarında bir itidal husule getirmesi gibi tâll faydaların tahassül

(Devamı 8 inci sayfada)

RADYOOLIN

SABAHA ÖĞLE ve AKŞAM her yemekten Sonra günde 3 defa muntazaman dişlerinizi fırçalayınız

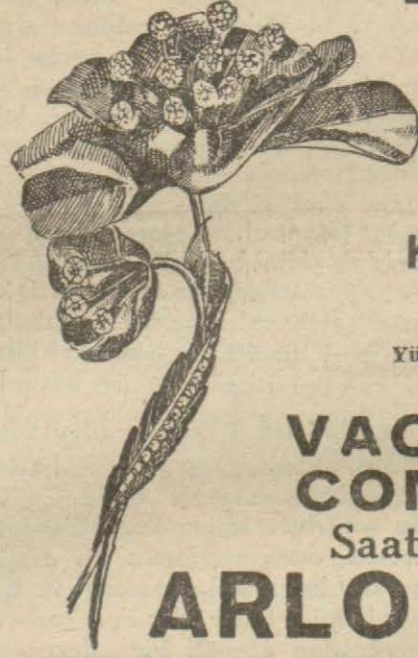
DİKKAT
AĞZINIZIN FENA KOKUSUNU ANCAK,
SANİN

Diş macunile KOLAYCA izale edebilirsiniz.
Köpüğü dahile nüfuz eden bu DİŞ MACUNU; diş aralıklarındaki
gizli bütün gayrisaf maddeleri eritir ve
Ağzınızda hoş bir nefes bırakır.
HEMEN TECRÜBE EDİNİZ.
BÜTÜN ECZANELERLE PARFÜMERİLERDE SATILIR.

**Başvekilimizin tarihi
nutkunun metni**

(Baş tarafı 7 nci sayfa da)
etmesi de imkân haricinde addedi-
lemez.

Arkadaşlar,
İçinde bulunduğumuz iktisadi
buhranın başlıca zorluklarını ve bu
zorluklara karşı düşündüğümüz ted-
birleri birer birer ve bir kül ha-
linde arzettim. Yardımlarınız ve ta-
dillerinizle resanet ve kuvvet kaza-
nacak olan tedbirlerinin bu mü-
cadeleden mutlaka galib çıkacağına
kat'iyen inanıyoruz. (Alkırlar) Çün-
kü vatanımızın bugünkü çocukları
yalnız büyük bir neslin evlâdları
değildir, aynı zamanda ölçsüz
düşmanları yenen büyük bir neslin
tâ kendisidir. (Alkırlar)

Mücevherat ve Saat Meraklılarına:
Plâtinden, Altından, Pırlantalı
KADIN, ERKEK KOL ve CEP
Saatlerinin Envai Çeşitleri
Kıymetli Taşlarla Müzeyyen Şövalyeler
1943 Modelleri Üzerine

Yüksek zevkle yapılmış emsalsiz ÇİÇEK ve PLÂKLARINI
Müessesemizde bulacağınızı müjdeliz.

**VACHERON ve
CONSTANTIN**
Saatlerinin Acentası
ARLON saat mağazası

İstanbul — Eminönü Meydanı, Telefon : 21128

Tereddüt etmeden
HAZIR

TRAŞ BİÇAKLARINI KULLANINIZ

0,10 mm. incelikte: Halk'ı F ve çeliğinden hususi olarak işviçrede yap-
tırılan HAZIR LÜKS TRAŞ BİÇAKLARI piyasada mevcut bütün bıçaklar,
dan üstün ve ucuzdur. Her yerde ısrarla arayınız.

DEPOSU: İstanbul Çiçekpazasında Fındıklıyan Han No. 31
FEMİ ARDALI ve Şki, Eski HALK bıçakları sahiplerinden

ÇEKİLİŞE 3 GÜN KALDI!

Saçınız dökülüyorsa, başınızda kepek varsa?
MAJİK SAÇ EKİRİ

Kullanınız. Tesirini derhal görürsünüz.

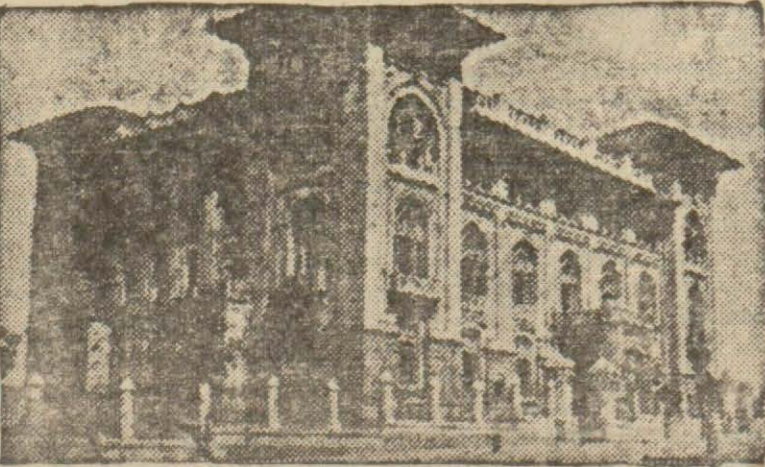
Türkiye Cumhuriyeti
ZİRAAT BANKASI

Kuruluş tarihi: 1888

Sermayesi: 100.000.000 Türk Lirası

Şube ve ajans adedi: 265

Zirai ve ticari her nevi banka muameleleri

**PARA BİRİKTİRENLERE 28.800
LİRA İKRAMIYE VERİYOR**

Ziraat Bankasında kumbaralı ve ihbarsız tasarruf hesaplarında en
az 50 lirası bulunanlara senede 4 defa çekilecek kur'a ile aşağıdaki
plâna göre ikramiye dağıtılacaktır.

4 Adet 1,000 Liralık	4,000 Lira
4 " 500 "	2,000 "
4 " 250 "	1,000 "
40 " 100 "	4,000 "
100 " 50 "	5,000 "
120 " 40 "	4,800 "
160 " 20 "	3,200 "

Dikkat: Hesabalarımızdaki paralar bir sene içinde 50 liradan aşağı
düşmeyenlere ikramiye çıktığı takdirde % 20 fazlası verilecektir.
Kur'alara senede 4 defa, 11 Mart, 11 Haziran, 11 Eylül, 11 Birinci
kânun tarihlerinde çekilecektir.

**Devlet Orman İşletmesi Karabük Revir
Âmirliğinden:**

1 — Karabük devlet orman işletmesi revir âmirliğine bağlı Yenihan böl-
gesi emvalinden olup Mevâziler deposunda işifte mevcut 1330 adede muadil
316 metre mikâp 484 desimetre mikâp çam ve 1740 adede muadil 386 metre
mikâp 809 desimetre mikâp köknar tomrukları açık artırma suretiyle satışa
çıkartılmıştır.

2 — Açık artırma 20.11.942 tarihine rastlayan Cuma günü saat 14 de Ka-
rabük devlet orman işletmesi revir âmirliği binasında toplanacak olan komis-
yon huzurunda ıera edilecektir.

3 — İşbu çam tomruklarının beher metre mikâbının muhammen bedeli 30
İradan ve köknar tomruklarının beher metre mikâbının muhammen bedeli 28
İradan olup teminat akçesi % 7,5 kuruş hesabı tutarı 1525 İradır.

4 — Bu işe aid açık artırma şartnamesi Ankara'da Orman Umum Müdür-
lüğü ile Zonguldak çevrege müdürlüğünde ve Karabük revir âmirliğinde görü-
lebilir.

5 — İstekilerin ihale gününde teminat akçeleriyle birlikte revir âmirliğine
müracaat etmeleri lüzumu ilân olunur. (1244)

Öksürük ve Bronşit

TURAL

Komprimeleri derhal geçirir.

KUTUSU 35 KURUŞTUR.

Deniz Fabrikaları Umum Müdürlüğünden:

Deniz Fabrikaları Muhasebesinde istihdam edilmek üzere dört ücretli me-
mur alınacaktır. İstekilerin dilekçe ve icab eden vesikatarile en geç 15/11/942
günü akşamına kadar Gülcük Deniz Fabrikaları Genel Müdürlüğüne müraca-
atları ve bu tarihten sonra vakı olacak müracaatların nazarı itibara alınmıya-
cağı. (1221)

EKZAMİN

EKZAMANIN HUSUSİ İLACIDIR.

Yara, bere, ergenlik, sıvılec ve bîlümlü olt hastalıklarında kullanılır.

YENİDEN PİYASAYA ARZEDİLMİŞTİR.

İstanbul İkinci İfâs Menârlüğünden: 942/52

Müflis Yıldız sabık müsteciri Maryoseranın adliye yangınında ya-
nan dosyasının yenilenmesi için alacaklıların toplanmıya daveti ve
toplamanın 23/11/942 Pazartesi günü saat 14 de yapılması takar-
rür etmiştir.

Müflisin masasına evvelce kaydedilmiş olan alacaklıların ellerinde-
ki vesaik ve vekillerin vekâletnameleriyle birlikte dairede hazır bulun-
maları ilân olunur. (6716)

Son Posta Matbaası: Neşriyat Müdürü: M. Sami Karayel

SAHİBİ: A. Ekrem UŞAKLIGIL

Türkiye
KÖYLÜ ve İŞÇİ ELBİSELERİ

Toptan Satış Yeri

Müessesesi atelyelerinde UCUZ, SAGLAM, DAYANIKLI olarak
köylü ve işçiler için yapılmakta olan elbise ve palto çeşidlerinin
Kastamonu ve kazaları için toptan ve perakende satış yeri:

KASTAMONU

Avni Okay ve şeriki Mustafa Öziş

TİCARET HANESİDİR.

TÜRKİYE İŞ BANKASI

Küçük Cari Hesaplar

1943 İKRAMIYE PLÂNI

KEŞİDELER: 1 Şubat, 3 Mayıs, 2 Ağustos,
1 İkinciteşrin tarihlerinde yapılır.

1943 İKRAMIYELERİ

1 adet 1999 Liralık	= 1999.— Lira
1 " 999 "	= 999.— "
1 " 888 "	= 888.— "
1 " 777 "	= 777.— "
1 " 666 "	= 666.— "
1 " 555 "	= 555.— "
1 " 444 "	= 444.— "
2 " 333 "	= 666.— "
10 " 222 "	= 2220.— "
30 " 99 "	= 2640.— "
60 " 44 "	= 2640.— "
250 " 22 "	= 5500.— "
334 " 11 "	= 3674.— "

Türkiye İş Bankasına para yatırmakla yalnız para biriktirmiş
ve faiz almış olmaz, aynı zamanda talihinizi de denemiş olur-
sunuz.

ZAYI — Tirebolu nüfus memuru-
ğundan aldığım nüfus tezkeremi ve as-
kerlik terhis vesikamı zayi e'ldim. Yeni-
sini çıkaracağımdan eskilerinin hükmü
yoktur.

İbrahim oğlu Halil Çınar 1329
Tirebolu

Dr. NİHAD TOZGE
Cild-Saç Frengi

ve diğer Zührevî hastalıklar

(BİRİNCİ SINIF MUTAFASSİSİ)

Pazar ve Perşembeden mâda hergün
14 den 17.30 a kadar (Telefon: 21042)

Bahçe, Vilyet konağı, Doruk Hava Kurumu karşısı, 11
Hastahanesi kabul beğlenmiştir.

Resmî dairelere:

Resmî ilânların mercii Türk Basın Birliği ve ortakları resmî ilânlar kolektif şirkettir. Bu şirket istenen gazetelerde ve göste-
rilen günlerde ilânları muntazaman neşrettirmektedir. Adresi İstanbul Ankara caddesinde Kayahan Türk Basın Birliği ve or-
takları resmî ilânları kolektif şirkettir.